

WP3: T3.5

Kouluttajan pedagoginen käsikirja: Lähisuhdeväkivaltaan puuttuminen

Etulinjan ammattilaisten kouluttaminen poliisi-,
oikeus-, lääketiede- ja sosiaaalialalla

Improving Access to Services for Victims of Domestic Violence
by Accelerating Change in Frontline Responder Organisations

Sisällys

Lyhenteiden luettelo.....	3
Esipuhe.....	4
1. Johdanto.....	5
1.1 Tausta.....	5
1.2 Mitä käsikirjasta löytyy?.....	5
2. Koulutuksen puitteet.....	6
2.1 Yleiskatsaus IMPROVE-koulutusalueeseen.....	6
2.1.1 Lyhyesti: yleisiä ohjeita kouluttajille (kouluttajien koulutus).....	7
2.2 Kouluttajien rooli.....	9
2.3 Kohderyhmät.....	9
2.4 Lähisuhdeväkivallan koulutuksen erityiset tavoitteet.....	11
2.5 Koulutuksen kesto.....	13
3. Koulutusalueen rakenne.....	14
3.1 Yleiskatsaus.....	14
3.2 Tiettyjen taitojen, valmiuksien ja osaamisen kohdentaminen.....	17
4. Metodologiset lähestymistavat.....	18
4.1 Lähisuhdeväkivalta opetuksen aiheena.....	18
4.2 Koulutusvaatimukset.....	20
4.3 Koulutusmuodot ja -menetelmä.....	21
4.4 Koulutusmateriaalit ja didaktiset työkalut.....	24
4.5. Roolileikit.....	25
4.5.1 Yleiset ohjeet.....	25
4.5.2 Esimerkkiskenaariot.....	27
5. Koulutuksen arviointi.....	27
6. Muut koulutuskäsikirjat.....	29
7. Liitteet.....	30
Liite 7.1 Kuinka luoda turvallinen ympäristö koulutuksille.....	30
Liite 7.2 Erilaisten koulutusmenetelmien edut, sovellukset ja vaatimukset.....	32
Liite 7.3 Yleinen esimerkki sektorien välistä yhteistyötä koskevasta roolileikistä.....	35
Liite 7.4 Koulutuksen arvioinnit.....	38
Liite 7.4.1 Koulutusta edeltävä kysely.....	38
Liite 7.4.2 Koulutuksen jälkiarviointi.....	40
Liite 7.4.3 Kysely oppimissisällön muistamisesta (valinnainen).....	43
Liite 7.5 Lähisuhdeväkivallan koulutuksen valmisteluluettelo.....	45

Lyhenteiden luettelo

DV	Domestic violence (lähisuhdeväkivalta)
IMPROVE	Improving Access to Services for Victims of Domestic Violence by Accelerating Change in Frontline Responder Organisations
ASKABI	Asociación Askabide Liberación
CNRS	Centre National de la Recherche Scientifique
DHPol	Deutsche Hochschule der Polizei
FORESEE	Foresee Kutatocsoport Nonprofit Kozhasznu Kft
MAI-PSP	Ministério da Administração Interna (PSP/ISCPSI)
MININT	Ministry of the Interior
PLV	Policia Local de Valencia
POLAMK	Poliisiammattikorkeakoulu
SIG	S.I.G.N.A.L. e.V. – Intervention im Gesundheitsbereich gegen Häusliche und Sexualisierte Gewalt
THL	Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
UDEUSTO	Universidad De La Iglesia De Deusto Entidad Religiosa
VICESSE	Vienna Centre For Societal Security – Vicesse, Wiener Zentrum für Sozialwissenschaftliche Sicherheitsforschung
WWU	(Westfälische Wilhelms-) Universität Münster

Tämä käsikirja käännettiin ensin suomeksi tekoälyn avulla, minkä jälkeen POLAMK tarkisti ja optimoi sen edelleen..

Esipuhe

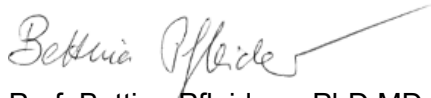
Aikaisemmat tutkimukset ovat osoittaneet, että joissakin maissa aiheita kuten lähisuhdeväkivallan ehkäisyä ja tunnistamista sekä siihen puuttumista on toistaiseksi käsitelty vain harvoin koulutuksissa, ja tällaisten koulutusten vaikutusten arviointi on ollut vielä harvinaisempaa. Huolellisesti laadittu tieto koulutusten yhteydessä on kuitenkin erityisen merkityksellistä ammattilaisille, jotka ovat tekemisissä lähisuhdeväkivallan uhrien kanssa. Tämän koulutusoppaan tarkoituksena on tukea lainvalvonta-, terveydenhuolto-, sosiaalityö- ja oikeusalan kouluttajia käytännönläheisten, tieteellisten ja arvioitujen koulutusmateriaalien käytössä, jotka löytyvät [lähisuhdeväkivaltaa käsittelevältä IMPROVE-koulutuslustoilta](#).

Alusta on resurssi lähisuhdeväkivaltaa opettaville kouluttajille. Se on räätälöity heidän tarpeisiinsa täydentämään koulutuksia tai arvioimaan osaamista koulutuksen jälkeen [IMPROVE-koulutusluston](#) materiaalien ja työkalujen avulla. Kouluttajat voivat valita monipuolisesta materiaalivalikoimasta sisältöä koulutuksiinsa eri moduulien sisältä. Osaa sisällöstä suositellaan pakolliseksi yhteisen perustiedon varmistamiseksi. **Kahta selkeästi määritellyä itseopiskelumoduulia lukuun ottamatta alustaa ei ole tarkoitettu itsenäiseksi itseopiskeluvälineeksi oppijoille.**

Tämä käsikirja toimii **pedagogisena oppaana** ja ohjeistaa, miten kouluttajat voivat käyttää IMPROVE-koulutusluston tarjoamaa tietoa, koulutusmateriaaleja ja työkaluja lähisuhdeväkivaltaa koskevissa koulutuksissa. **Henkilöille, joilla on vasta vähän kokemusta kouluttamisesta, suositellaan osallistumista kouluttajakoulutukseen.**

IMPROVE-hankkeen WP3-vastaavana minulla on ilo jakaa tämä **pedagoginen** käsikirja teidän kanssanne.

Ystävällisin terveisin

Prof. Bettina Pflöderer PhD MD
Münsterin yliopisto, Saksa

1. Johdanto

1.1 Tausta

Euroopassa on viime vuosikymmenen aikana saavutettu merkittävää edistystä lähisuhdeväkivallan ehkäisemisessä, tunnistamisessa ja siihen puuttumisessa. Useat Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat ottaneet käyttöön toimenpiteitä ja lainsäädäntöä lähisuhdeväkivaltaongelman ratkaisemiseksi. Lähisuhdeväkivalta on kuitenkin edelleen yksi suurimmista haasteista, joihin eurooppalainen yhteiskunta joutuu vastaamaan. Esimerkiksi lainvalvontaviranomaiset sekä terveydenhuollon, sosiaalialan ja oikeusalan työntekijät kohtaavat työssään lähisuhdeväkivaltaa kokeneita henkilöitä. Heillä ei kuitenkaan usein ole riittävästi tietoa siitä, miten heidän tulisi toimia lähisuhdeväkivaltaa havaitessaan, miten väkivaltaa voidaan tunnistaa, millaisia väkivallan vaikutukset ovat tai miten väkivallan osapuolille voidaan tarjota näiden tarpeisiin vastaavaa tukea.

Lähisuhdeväkivallan uhreille on kiireesti tarjottava parempaa tukea. Tämä voidaan saavuttaa tarjoamalla uhreille räätälöityjä tukitoimia ja **ammattilaisille jatkuvaa koulutusta**. [EU IMPROVE-hanke](#) (*Improving Access to Services for Victims of Domestic Violence by Accelerating Change in Frontline Responder Organisations*) on täyttänyt koulutuksen aukot kehittämällä uusia koulutusmateriaaleja ja työkalupaketteja [IMPROVE-koulutuslustoille](#).

Tämän käsikirjan sisältämä tieto siitä, miten ensikäden ammattilaisia koulutetaan puuttumaan lähisuhdeväkivaltaan, on toinen tärkeä osa hanketta, joka on syntynyt yhteistyössä itävaltalaisien, suomalaisten, ranskalaisten, saksalaisesta, unkarilaisten, espanjalaisten ja portugalilaisten kumppaneidemme kanssa. Käsikirja perustuu [IMPRODOVA-hankkeeseen](#) (*Improving Frontline Responses to High Impact Domestic Violence*) laadittuihin koulutusmateriaaleihin, joita on kehitetty edelleen IMPROVE-konsortion tekemän lisätutkimuksen avulla. IMPROVE-kumppanit (ASKABI, CNRS, DHPol, FORESEE, MAI-PSP, MININT, PLV, POLAMK, SIG, THL, UDEUSTO, VICESSE, WWU) käänsivät koulutusmateriaalit ja mukauttivat sisällön Suomen, Ranskan, Saksan, Itävallan, Unkarin, Portugalin ja Espanjan kansallisiin olosuhteisiin. Lisäksi kumppanit testasivat ja arvioivat materiaaleja koulutustilaisuuksissa kaikissa seitsemässä kumppanimaassa. Näiden tulosten perusteella koulutusmateriaaleja tarkistettiin edelleen – ensin englanniksi, sitten kaikilla seitsemällä projektikielellä (ks. [D3.3](#)).

1.2 Mitä käsikirjasta löytyy?

Tästä käsikirjasta kouluttajat löytävät yhteenvedon [IMPROVE-koulutuslustoille](#) saatavilla olevista [lähisuhdeväkivaltaa koskevista](#) koulutusmateriaaleista. IMPROVE-materiaalia käyttävien kurssien järjestämiseen tarvittavan tiedon lisäksi **käsikirjassa korostetaan tärkeitä pehmeitä taitoja, joita tarvitaan koulutettaessa erilaisia sidosryhmiä lähisuhdeväkivallan kontekstissa**. Näitä taitoja ovat kyky kuunnella, antaa rakentavaa palautetta, ottaa huomioon koulutukseen osallistuvien mahdolliset ennakkoluulot ja traumat, kommunikoida kulttuurienvälisesti, tunnistaa ja olla sensitiivinen mahdollisille stereotyypioille, osallistua reflektoiden sekä olla tietoinen omista ennakkoluuloista ja traumaista, jotta koulutukseen voidaan valmistautua parhaalla mahdollisella tavalla huolehtien sekä osallistujista että itsestä.

2. Koulutuksen puitteet

2.1 Yleiskatsaus IMPROVE-koulutusalustaan

IMPROVE-koulutusalusta on **modulaarinen ja alakohtainen**, eli se on jaettu eri moduuleihin ja osioihin, jotka kattavat eri puolia lähisuhdeväkivallasta ja ottavat huomioon eri maissa olevien kohderyhmien erityistarpeet. Koulutusmoduulien sisältö ja materiaalit voidaan yhdistellä lukemattomilla tavoilla.

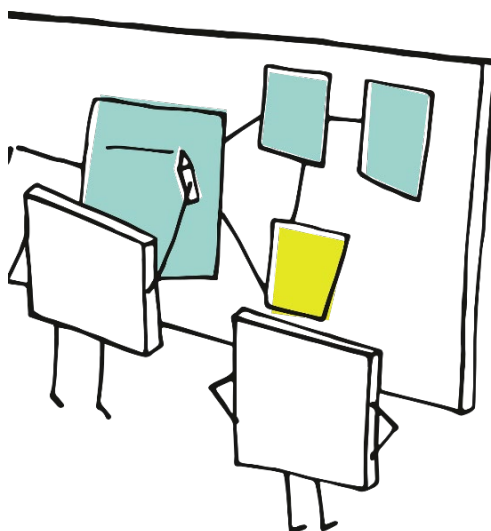
IMPROVE-koulutusalustan yleiset tavoitteet ovat:

- ✓ Tarjota kouluttajille yleiskatsaus lähisuhdeväkivaltaan liittyvistä aiheista.
- ✓ Tarjota kouluttajille tietoa saatavilla olevista kansallisista tukipalveluista.
- ✓ Tarjota kouluttajille tietoisuuden lisäämiseen tarkoitettua koulutusmateriaalia opiskelijoille, ammattilaisille ja johtajille.
- ✓ Tarjota kouluttajille keinoja parantaa ammattimaista reagointia lähisuhdeväkivaltaan.
- ✓ Tarjota kouluttajille sidosryhmille räätälöityjä opetusmenetelmiä ja harjoituksia.
- ✓ Tarjota kouluttajille tarvittavat tiedot IMPROVE-työkalujen ja -materiaalien käytöstä koulutusten järjestämisessä.

IMPROVE-koulutusalusta on **modulaarinen ja alakohtainen**, eli se on jaettu eri moduuleihin ja osioihin, jotka kattavat lähisuhdeväkivallan eri näkökohdat ja ottavat huomioon eri maissa olevien kohderyhmien erityistarpeet. Koulutusmoduulien sisältö ja materiaalit voidaan yhdistellä lukemattomilla tavoilla.

Tässä luvussa 2 käsittelemme ensinnäkin **koulutuksen järjestämisen keskeisiä näkökohtia havainnollistaaksemme, miten kouluttajat voivat suunnitella tehokkaita koulutuksia lähisuhdeväkivallan erityispiirteisiin sopiviksi**. Käsittelemme kouluttajien roolia, mahdollisia kohderyhmiä, koulutuksen tavoitteita ja erilaisia tekijöitä, jotka vaikuttavat koulutuksen keston.

Samalla tarjoamme lyhyen katsauksen kouluttajien kouluttamiseen niille, joille **koulutusten järjestäminen on uutta** ([ks. 2.1.1](#)). Se tarjoaa kontekstin seuraaville paljon tarkemmille ohjeille lähisuhdeväkivallan koulutuksen keskeisten tekijöiden käsittelemiseksi. Nämä lisäohjeet **eivät korvaa virallista kouluttajien kouluttamiskurssia**, jota suosittelemme vahvasti korkealaatuisten, vuorovaikutteisten ja kohderyhmälle räätälöityjen koulutusten varmistamiseksi.

2.1.1 Lyhyesti: yleisiä ohjeita kouluttajille (kouluttajien koulutus)

Turvallinen ja tukea antava oppimisympäristö:

Luo ympäristö, jossa osallistujat voivat ilmaista tunteitaan, epäilyjään tai turhautumistaan ilman pelkoa tuomitsemisesta. Tällainen ympäristö antaa osallistujille mahdollisuuden käsitellä tunteitaan ja hankkia tietoa ja taitoja, jotka tukevat toivottuja asenne- ja käyttäytymismuutoksia, mikä on erityisen tärkeää sensitiivisissä koulutustilanteissa, kuten lähisuhdeväkivallan koulutuksessa. [Liitteessä 7.1](#) on yhteenveto keskeisistä tekijöistä, **jotka tukevat turvallisen oppimisympäristön luomista ja ylläpitämistä**. Kouluttaja voi asettaa nämä säännöt etukäteen tai sopia niistä osallistujien kanssa koulutuksen alussa. Luottamuksellisuus ("mitä täällä sanotaan, pysyy täällä") on olennaista ja ehdottomasti välttämätöntä. Voi myös olla hyödyllistä **sopia merkistä, kun tauko on tarpeen**, ja korostaa, että oppimisprosessit vaativat aikaa ja tilaa ollakseen tehokkaita. Muita hyödyllisiä sääntöjä ovat erilaisten näkökulmien kunnioittaminen, tuomitsevan kielenkäytön välttäminen ja jokaisen mahdollisuus puhua tai pysyä hiljaa, kun se tuntuu sopivalta.

Kouluttajan rooli

Kouluttajien on käytettävä asiantuntemustaan ja opetustaitonsa oppimisen ohjaamiseen ja ilmentämällä positiivista käyttäytymistä, jota he haluavat välittää ([ks. luku 2.2](#)).

Tehokkaiden koulutusten järjestäminen

Onnistunut fasilitointi vaatii viestintätaitoja, koulutustapojen tuntemusta ja ymmärrystä siitä, mitkä menetelmät valita tiettyihin **tavoitteisiin** (lisätietoja [liitteessä 7.2](#)), **kohderyhmiin** ([ks. luku 2.3](#)) sekä korkeaa osaamista ajanhallinnassa, jotta prosessia voidaan seurata tehokkaasti. Kun työskentelet kouluttajakaksikkona, harjoittele tehokasta yhteisfasilitointia suunnittelemalla tehtävien siirrot, mallintamalla yhteistyötä ja tarjoamalla keskinäistä tukea haastavissa ryhmädynamiikoissa.

Koulutusmuodot

Koulutusmuodot **viittaavat erilaisiin tapoihin, joilla koulutussisältö voidaan välittää tai kokea**. Koulutukset, työpajat, seminaarit ja luennot ovat yleisimmin käytettyjä muotoja. Niiden ominaisuudet, vaatimukset ja esimerkit on esitetty **taulukossa 4**.

Kaikki muodot voidaan tarjota johdantotasolla, jotta voidaan tarjota tietoa aihepiiristä tai jopa keskittyä (erittäin) erityisiin näkökohtiin. Nämä muodot voivat lisäksi vaihdella ryhmän koostumuksen (homogeeninen vs. heterogeeninen) ja oppimisympäristön (offline, online, hybridi) mukaan, ja niillä on kaikilla omat etunsa ja haittansa. Katso taulukosta 5 yleiskatsaus etuihin ja haittoihin.

Koulutuksen toteuttamisen vaatimukset

Koulutuksen onnistunut toteuttaminen riippuu useista tekijöistä, jotka liittyvät osallistujiin, sisältöön, ajanhallintaan ja resursseihin, joten muokkaa muotoa vastaavasti:

- **Kohderyhmä:** Koulutuksen sisältö ja menetelmät on räätälöitävä osallistujien ammatillisen taustan (esim. opiskeluvaihe, asema), oppimis- ja työtottumusten, työnkuvan ja vastuiden, roolin ymmärtämisen, aiemman tietämyksen, motivaatioiden, odotusten, kiinnostuksen kohteiden ja arvojen mukaan. Terminologia on mukautettava ryhmän käyttämään kieleen, erityisesti jos osallistujat tulevat tietyistä organisaatioista tai ympäristöistä (katso lisätietoja kohderyhmistä [luvusta 2.3](#)).
- **Ryhmän kokoonpano:** Koulutus voidaan järjestää **institutionaalisella tasolla saman tai eri organisaatioiden osallistujille**, joko sisäisesti tai ulkoisesti, ja homogeenisissa tai heterogeenisissa ryhmissä, joista kummallakin on etunsa ja haittansa (katso myös [luku 2.4](#), **taulukko 2**). **Moniammatilliset ryhmät voivat helpottaa tiedon siirtymistä ja**

parantaa yhteistyötä, mutta ne vaativat enemmän aikaa ja vuorovaikutusta, koska osallistujilla on erilaisia käsityksiä ja määritelmiä lähisuhdeväkivallasta, erilainen tietotaso sekä erilaiset roolit ja rajoitukset omassa ammatissaan, joista muut koulutettavat eivät usein ole täysin tietoisia. Kouluttajien on tärkeää luoda yhteinen perusta ja yhteisymmärrys sekä käsitellä mahdollisesti haastavia ryhmädynamiikkoja. Homogeeniset ryhmät ovat kouluttajille helpompia hallita, mutta on kiinnitettävä huomiota siihen, että kaikki osallistajat tuntevat olonsa turvallisiksi osallistuessaan. Kun osallistajat ovat eri hierarkiatasoilta, käytännön kokemukseltaan tai koulutustasoltaan erilaisia, kouluttajan on rohkaistava kaikkia osallistujia jakamaan kokemuksensa ja ajatuksensa tasapuolisesti välttämättä tuomitsemista tai dominoimista. Positiivinen rohkaisu voi myös olla hyödyllistä monialaisille ryhmille, jotta ne voivat laajentaa ymmärrystään eri näkökulmista ja vastuualueista.

- **Aikataulu: Aikataulua suunniteltaessa on otettava huomioon ryhmän koko (paras on alle 15 hengen ryhmä)** ja taustat, jotta keskusteluille ja aktiviteeteille voidaan varata riittävästi aikaa. Vuorottelevat vastaanotettavat (esim. luennot) ja aktiiviset (ryhmäkeskustelut, yksilö- ja ryhmäharjoitukset) vaiheet edistävät osallistumista ja ymmärrystä (ks. luku 2.5). **Muodot voivat vaihdella koulutuksen ajan jakautumisen suhteen** (yksi ainoa koulutuspäivä tai useita koulutuspäiviä, joiden välillä voi olla taukoja). Jos koulutukset kestävät pidempään, on suositeltavaa varata osallistujille riittävästi aikaa kerrata ja jakaa kokemuksiaan seuraavan koulutuspäivän alussa. Voit myös käyttää koulutusten välistä aikaa tukemaan oppimisen siirtämistä käytäntöön. Tähän voi kuulua pohdintatehtäviä, uusien kokemusten jakamista vastuukumppanin kanssa määrävälein tai ryhmäkeskusteluja oppimisalustojen, kuten Moodlen, kautta.
- **Ohjeet ja avoimuus:** Osallistujille on kerrottava selkeästi koulutuksen ohjelmasta, tavoitteista ja sisällön merkityksestä ennen koulutusta ja sen aikana. Kirjalliset ohjeet harjoituksia varten helpottavat osallistumista.

Koulutusvälineet ja -materiaalit

Sopivat tilat ja medialaitteet ovat välttämättömiä mukavan ja tehokkaan oppimisympäristön luomiseksi. Kouluttajat tarvitsevat yleensä:

- Koulutussuunnitelma, jossa on tavoitteet, sisältö ja aikataulu
- Osallistujaluettelo
- Harjoitusten ja pohdintojen kirjalliset ohjeet
- Osallistujien koulutustaustaan ja ammatilliseen taustaan sovitettua tietolomakkeita, joita tulisi käyttää aktiivisesti koulutuksen aikana
- PowerPoint-diat jokaisesta moduulista, joita voidaan muokata tarpeen mukaan
- Flipchart, kynät ja muut tarvittavat materiaalit
- Esityksen välttämättömät tarvikkeet: kannettava tietokone, projektori, valkokangas ja tarvittaessa ulkoiset kaiuttimet
- Kyselylomakkeet tai palautelomakkeet (katso liitteet [7.4.1](#), [7.4.2](#), [7.4.3](#))

Arviointi

On tärkeää **arvioida, täyttääkö koulutus tavoitteensa** ja onko sillä positiivinen vaikutus osallistujiin. Osallistujien palaute tulisi ottaa huomioon tulevissa koulutuksissa, jotta koulutuksen laatua ja tehokkuutta voidaan jatkuvasti parantaa (katso [luku 5](#) ja [liite 7.4](#), jossa on kyselylomake, jota voidaan käyttää koulutuksen arviointiin).

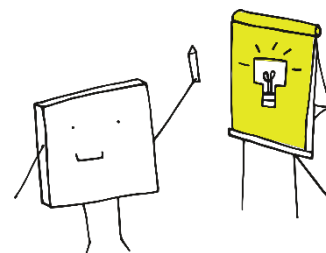
Ulkoistettu työ

Jos koulutus on tilattu organisaatiolta, se tulisi suunnitella tiiviissä yhteistyössä organisaation ja kouluttajan välillä.

Tarkistuslista: DV-koulutuksen valmistelun tarkistuslista löytyy [liitteestä 7.5](#).

2.2 Kouluttajien rooli

Kouluttajien pääasiallisena tavoitteena on opettaa johtajia, ammattilaisia, opiskelijoita ja muita kouluttajia tunnistamaan lähisuhdeväkivaltaa ja reagoimaan siihen asianmukaisesti, jotta uhreille voidaan tarjota parasta mahdollista tukea.

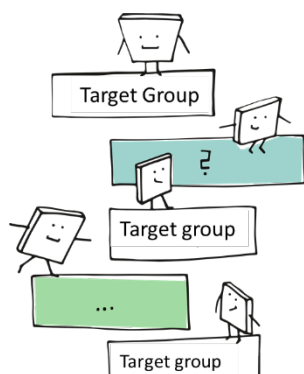

Jotta koulutettavat saavat hyvää tukea, kouluttajien tulisi

- ✓ **räätälöidä koulutus kohderyhmälle** ottaen huomioon heidän aiemmat tietonsa, tarpeensa, erityisroolinsa, työnkuvansa ja vastuualueensa lähisuhdeväkivallan kontekstissa, koulutusryhmän koon, koulutuksen keston, oppimistottumukset ja mieltymykset kehittäessään metodologisesti monipuolista koulutuskonseptia.
- ✓ **luoda turvallinen oppimisympäristö**, erityisesti kun otetaan huomioon lähisuhdeväkivaltaan liittyvien aiheiden arkaluonteisuus; kouluttajien tulisi osata toimia osallistujien kanssa, jotka kertovat omista kokemuksistaan lähisuhdeväkivallasta.
- ✓ **olla esimerkkinä ammattimaisesta käyttäytymisestä**, mukaan lukien kunnioittava viestintä ja tunteiden hallinta.
- ✓ **helpottaa oppimista** ohjaamalla koulutettavia koulutuksen rakenteen, keskeisten käsitteiden, keskustelujen ja pohdintojen läpi.
- ✓ **olla kulttuurisesti sensitiivisiä** koulutuksissaan
- ✓ **seurata ryhmädynamiikkaa** ja mukauttaa menetelmiä tarpeen mukaan oppimisen ja turvallisuuden tukemiseksi.
- ✓ **edistää vuoropuhelua ja ajatusten vaihtoa** osallistujien välillä.
- ✓ **edistää empatiaa** ja traumatietoisuutta keskusteluissa ja harjoituksissa.
- ✓ **kannustaa itsetuntemukseen** ja kriittiseen pohdintaan esimerkiksi ennakkoluuloista, stereotyyppioista, ammatillisista asenteista, itsestä huolehtimisesta ja ammatillisista virheistä.
- ✓ **esitellä välineitä** ja menetelmiä, joilla voidaan parantaa puuttumista lähisuhdeväkivaltaan.
- ✓ **tukea käytännön taitojen kehittämistä**, kuten riskinarviointia, viestintää ja ohjausta.
- ✓ **arvioida koulutusta** sen laadun varmistamiseksi.
- ✓ **tehokkaan koulutuksen varmistamiseksi** on suositeltavaa ottaa mukaan kouluttaja, jolla on asiantuntemusta kyseisestä alasta (esim. psykologian koulutus).

2.3 Kohderyhmät

Koulutusmateriaali on tarkoitettu kouluttajille, jotka järjestävät koulutusta opiskelijoille ja ammattilaisille eri aloilta, kuten **poliisialta**, **terveydenhuoltoalalta** (esim. lääkärit, sairaanhoitajat, kättilöt, hammaslääkärit, psykologit ja psykiatrit), **sosiaalialalta** (esim. perhe- ja lastenhoidon ammattilaiset, sovittelijat, opettajat, koulukuraattorit ja sosiaalityöntekijät sekä -ohjaajat) sekä **oikeuslta** (esim. syyttäjät, tuomarit ja avustajat). Lisäksi koulutusmateriaali soveltuu muiden sellaisten ammattiryhmien kouluttamiseen, jotka ovat säännöllisesti tekemisissä lähisuhdeväkivallan uhrien kanssa, erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ja tukipalvelujen saatavuudessa heikommassa asemassa olevien uhrien osalta (esim. kotouttamis- ja työllisyysasiantuntijat).

Tehokkaan koulutuksen varmistamiseksi on suositeltavaa käyttää kouluttajakaksikkoa, jolla on asiantuntemusta kyseisestä alasta ja väkivallan torjunnasta (mieluiten psykologinen koulutus).

On erittäin tärkeää ymmärtää perusteellisesti osallistujien ammatillinen tausta ja tehtävät, jotta koulutus voidaan räätälöidä kohderyhmälle sopivaksi ja varmistaa kattava ja perusteltu lähestymistapa. **IMPROVE-koulutusmateriaalin kohderyhmät** on kuvattu tarkemmin **taulukossa 1, ja taulukossa 2** on lueteltu **tavoitteet**, joita voidaan käsitellä näiden kohderyhmien kanssa.

Suurin osa koulutuslustoilla tarjottavista harjoituksista ja tiedoista on suunniteltu osallistujille, joilla on vähintään alempi korkeakoulututkinto. Kouluttajien on tarvittaessa mukautettava koulutuksen sisältöä kohderyhmänsä kannalta sopivaksi esimerkiksi terminologian osalta.

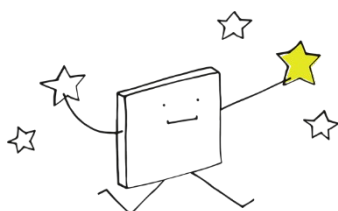
*Taulukko 1: Kuvaus kohderyhmistä, joita tulisi kouluttaa IMPROVE-koulutusmateriaaleilla. * Luettelo ei ole tyhjentävä.*

Luokka	Kohderyhmät*	Koulutuksen merkitys
Esihenkilöt	Poliisiala: - Rikostutkintatoimintojen, ennalta estävän poliisitoiminnan sekä hälytys- ja valvontatoimintojen johtajat (esim. ylikomisariat, komisariat, ylikonstaapelit) Terveysala: - Kliiniset hallintopalvelut	- Varmistaa lähisuhdeväkivaltaan liittyvien strategioiden ja menettelyjen tehokas täytäntöönpano - Valvoa koulutusohjelmia - Varmistaa riittävä henkilöstö ja resurssit - Edistää vastuullisuuden ja tuen kulttuuria etulinjan työntekijöille
Ammattilaiset	Poliisiala: - Poliisit Terveystieteidenhuolto: - Lääkärit - Sairaanhoitajat - Kätilöt - Hammaslääkärit - Psykiatrit, psykologit ja psykoterapeutit - Apteekkarit Sosiaali- ja koulutusala: - Perhe- ja lastenhoidon ammattilaiset - Sovittelijat - Opettajat ja koulukuraattorit - Kotoutumis- ja työllisyysasiantuntijat - Sosiaalialatyöntekijät Oikeusala: - Syyttäjät	- Usein uhrien ensimmäinen kontakti - Ovat tekemisissä uhrien kanssa sairaaloissa, turvakodeissa, neuvontakeskuksissa ja yhteisöorganisaatioissa, ja monilla on sisäinen palo tehdä hyvää työtä.

	• Asianajajat • Tuomarit	
Opiskelijat	Poliisiala: • Poliisiopiskelijat Terveysala: esim. • Lääketieteen opiskelijat • Hammaslääketieteen opiskelijat • Farmaseuttien opiskelijat • Kätilö- ja sairaanhoito-opiskelijat Sosiaali- ja koulutusala: • Sosiaalityön opiskelijat • Opettajat Oikeusala: • Oikeustieteen opiskelijat	Seuraavan sukupolven ammattilaiset, jotka tulevat kohtaamaan lähisuhdeväkivaltaa
Kouluttajat	• Kiinnostuneet henkilöt lähialoilta • Ihannetapauksessa käytännön kokemusta asiaankuuluvalla alalla tai väkivallan torjunnan koulutuksesta	Kouluttajakoulutusohjelma: Kokemusta ja asiantuntemusta johtajien, ammattilaisten, opiskelijoiden ja kouluttajien kouluttamisesta.

2.4 Lähisuhdeväkivallan koulutuksen erityiset tavoitteet

Tässä osiossa esitetään lähisuhdeväkivallan koulutuksen tärkeimmät tavoitteet, jotka on jaoteltu kohderyhmien mukaan, joita IMPROVE-koulutusohjelman materiaali voi palvella. Tässä osiossa korostetaan myös kouluttajien avainroolia ja tehtäviä, jotka heidän on suoritettava näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Menestyksellinen fasilitointi edellyttää viestintätaitojen, lähisuhdeväkivallan ja koulutusmenetelmien tuntemuksen sekä joissakin tapauksissa virallisen kouluttajakoulutuksen yhdistelmää.

Taulukko 2: Koulutuksen tavoitteiden kuvaus kohderyhmän mukaan.

** Luettelo ei ole tyhjentävä.*

Luokka	Koulutuksen tavoitteet*
Johtaminen	• Tieto lähisuhdeväkivallan laajuudesta ja vaikutuksista • Tieto lähisuhdeväkivaltaan puuttumisen strategioista (parhaat käytänteet) • Tieto onnistuneen puuttumisen tärkeistä edellytyksistä: • Tieto traumatietoisesta ja uhrikeskeisestä lähestymistavasta • Tieto tehokkaasta sektorien välisestä yhteistyöstä • Tieto interventioiden arvioinnista

	Tieto ammattilaisten tuesta ja koulutuksesta
Käytännön toimijat	• Tieto lähisuhdeväkivallan merkeistä ja oireista • Tieto siitä, miten reagoida tehokkaasti ja sensitiivisesti • Tieto tukijärjestelmistä, ohjaamisen merkityksestä ja turvallisuustoimenpiteistä • Tieto oikeudellisista/eettisistä kysymyksistä (esim. ilmoittaminen, luottamuksellisuus, suojele, lainsäädännön mukainen dokumentointi) • Katsaus näyttöön perustuvaan monialaiseen yhteistyöhön • Tietoisuus itsestä huolehtimisen tärkeydestä
Opiskelijat	• Ymmärrys lähisuhdeväkivallan ja terveiden ihmissuhteiden merkityksestä • Ymmärrys lähisuhdeväkivallan vaikutuksista yksilöihin, perheisiin ja yhteisöihin • Tieto siitä, mitä voidaan tehdä lähisuhdeväkivallan tunnistamiseksi, siihen reagoimiseksi ja sen ehkäisemiseksi
Kouluttajat	• Ymmärrys, miten lisätä tietoisuutta lähisuhdeväkivallasta • Tieto lähisuhdeväkivallan dynamiikasta, merkeistä ja oireista • Ymmärrys lähisuhdeväkivallan laajuudesta ja vaikutuksista • Tieto traumatietoisesta, uhrikeskeisestä lähestymistavasta • Tieto, miten lähisuhdeväkivaltaa voidaan torjua tehokkaasti • Tieto parhaista käytännöistä, sektorien välisestä yhteistyöstä ja innovaatioista • Koulutusmateriaalien ja harjoitusten tunteminen • Tieto, miten toimia osallistujien kanssa, jotka ovat kokeneet tai altistuneet lähisuhdeväkivallalle esim. lapsuudessaan • Osaaminen koulutusten arviointiin.

Kouluttajilla on keskeinen rooli tavoitteiden saavuttamisessa:

- ✓ **Lisätä** tietoisuutta ja kouluta.
- ✓ **Tarjota mahdollisuuksia** jakaa ammatillisia kokemuksia lähisuhdeväkivallasta.
- ✓ **Edistää** traumatietoista, uhrikeskeistä lähestymistapaa.
- ✓ **Seurata ja arvioida** tehokkuutta.
- ✓ **Edistää parhaita käytäntöjä** ja innovaatioita.
- ✓ **Esitellä, miten tehdä yhteistyötä** ja koordinoita toimia muiden ammattilaisten ja yhteiskunnan sidosryhmien, kuten poliisien, terveydenhuollon ammattilaisten, sosiaalityöntekijöiden ja oikeusalan ammattilaisten kanssa, jotta lähisuhdeväkivaltaan voidaan puuttua tehokkaasti.
- ✓ **Selventää**, että ensivasteen toimijat eivät voi vastata yksin kaikista väkivaltatapausten osa-alueista; avainasemassa on sektorien välinen yhteistyö.
- ✓ **Parantaa** koulutustoimien **johdonmukaisuutta** ja korkeaa laatua.

Seuraavien erityistavoitteiden saavuttamiseksi kouluttajien tehtävät kuvataan vastaavasti.

Lähisuhdeväkivallan dynamiikan ymmärtäminen

- ✓ Esitellä lähisuhdeväkivallan määritelmät ja muodot.
- ✓ Antaa tietoa lähisuhdeväkivallan dynamiikasta, mukaan lukien riskitekijöistä ja suojaavista tekijöistä.

Tunnistaa lähisuhdeväkivallan merkit ja oireet

- ✓ Esitellä lähisuhdeväkivallan merkit ja seuraukset, mukaan lukien fyysinen, emotionaalinen ja psykologinen väkivalta.

Ymmärtää lähisuhdeväkivallan vaikutukset

- ✓ Kertoa lähisuhdeväkivallan mahdollisista lyhyen ja pitkän aikavälin fyysisistä ja psykologisista vaikutuksista uhreihin, heidän lapsiinsa ja muihin perheenjäseniin.

Reagoiminen lähisuhdeväkivaltaan

- ✓ Antaa tietoa siitä, miten reagoida lähisuhdeväkivallan paljastumiseen sensitiivisellä ja empaattisella tavalla noudattaen samalla eettisiä ja oikeudellisia ohjeita.
- ✓ Kehittää taitoja ja lisätä siten koulutettavien luottamusta tunnistaa lähisuhdeväkivaltaa tai reagoida lähisuhdeväkivaltatapauksiin.

Tuen ja ohjauksen tarjoaminen

- ✓ Esitellä mahdollisia tukipalveluja lähisuhdeväkivallan uhrien auttamiseksi.
- ✓ Lisätä tietoisuutta koulutettavien vastuista, tehtävistä, mahdollisuuksista ja rajoituksista.
- ✓ Antaa tietoa siitä, miten käsitellä vaikeita tilanteita, sekä traumatietoisuuden merkityksestä ja itsestä huolehtimisen tärkeydestä.

Tulevien tapauksien ehkäiseminen

- ✓ Esitellä ennalta estämiseen liittyviä strategioita, kuten varhainen puuttuminen, koulutus ja edunvalvonta, mukaan lukien riskinarviointi, turvallisuussuunnittelu, neuvonta, oikeudellinen ja taloudellinen apu sekä muut asiaankuuluvat resurssit.

Monimuotoisuusosaamisen edistäminen

- ✓ Jakaa tietoa siitä, miten työskennellä erilaisista taustoista ja kulttuureista tulevien lähisuhdeväkivallan uhrien kanssa, tunnistamalla ja kunnioittamalla heidän yksilöllisiä kokemuksiaan ja näkökulmiaan.

2.5 Koulutuksen kesto

IMPROVE-koulutus alustan koulutusmateriaali koostuu kymmenestä moduulista. Sisältöä voidaan mukauttaa joustavasti: kouluttajat voivat päättää, käyttävätkö he moduulin koko sisältöä vai vain valikoituja osia, ja säättää koulutuksen kestoa valitsemalla tiettyjä moduuleja, aiheita tai harjoituksia sekä niiden järjestyksen.

Ryhmän koko vaikuttaa muun muassa **koulutusten keston**. Kokemus on osoittanut, että lähisuhdeväkivaltaa koskeva koulutus tulisi ihannetapauksessa järjestää 10–16 hengen ryhmissä (Juszczuk, Sondern & Pfeleiderer

2022)¹⁾. Kirjallisuustutkimus ja muiden koulutusten kokemukset viittaavat siihen, että ammattilaisille suunnatun lähisuhdeväkivaltaa koskevan koulutuksen kesto olisi ihannetapauksessa kaksi päivää (Juszczuk, Sondern & Pfeiderer 2022). **Voidaan olettaa, että näitä kahta päivää ei ole mahdollista toteuttaa kokonaisuudessaan monissa tilanteissa. Siksi koulutus voidaan tarjota jaettuna kahden päivän kurssina pidemmällä aikavälillä, jaettuna puolipäiväisiksi tai jopa lyhyemmiksi koulutuksiksi, riippuen koulutettavien tarpeista ja mahdollisuuksista osallistua koulutuksiin. Suositeltu koulutuksen vähimmäiskesto on kaksi tuntia. Tällöin koulutuksen tuloksena on pääasiassa tietoisuuden lisääminen.**

3. Koulutuslun rakenne

3.1 Yleiskatsaus

[IMPROVE-koulutuslun](https://training.improdova.eu/fi/) on saatavilla **verkossa**, ja siihen on erillinen suora linkki: <https://training.improdova.eu/fi/>. Rekisteröitymistä ei tarvita, eikä koulutuslun käytöstä aiheudu kustannuksia.

Koulutuslun on rakennettu seuraavasti:

Koulutusmoduulit: Koulutuksen sisältö on jaoteltu kymmeneen yksityiskohtaiseen moduuliin, joissa käsitellään lähisuhdeväkivallan eri näkökohtia. Kunkin moduulin alussa on hyperlinkit sisältävä alaluokkien yleiskatsaus, joka helpottaa navigointia, minkä jälkeen on määritelty kohderyhmä.

Moduulien esittelyt: Moduulien esittelyt tarjoavat tiiviin yleiskatsauksen moduulista ja hyperlinkit sen tärkeimpiin osa-alueisiin.

Moduulien tavoitteet: Kunkin moduulin esittelyn jälkeen esitetään moduulin tavoitteet. Nämä tavoitteet auttavat kouluttajia keskittymään koulutuksen keskeisiin viesteihin ja selventämään, mitä he haluavat saavuttaa kunkin koulutussession ja harjoituksen avulla.

Moduulin sisältö: Jokainen moduuli koostuu jäsenelystä tekstistä, joka sisältää monipuolisia eri käyttöön tarkoitettuja koulutusmateriaaleja.

Koulutusmateriaalit:

- **Moduuleihin liittyvät koulutusmateriaalit:** Kukin kymmenestä yksityiskohtaisesta koulutusmoduulista sisältää erilaisia materiaaleja ja didaktisia työkaluja, kuten (interaktiivisia) grafiikoita, vuokaavioita, (interaktiivisia) tapausskenaarioita, videoita, tietokilpailuja, taulukoita ja tiiviitä tietosivuja. Nämä työkalut on suunniteltu koulutuslun kunkin moduulin keskeisten teemojen mukaisesti. Niiden tarkoituksena on luoda mahdollisuuksia interaktiiviseen oppimiseen (**ks. taulukko 3**). Materiaali voidaan ladata moduuleista, mutta se on saatavilla myös selkeässä muodossa ilman ympäröivää tekstiä erillisillä koulutusmateriaalisivuilla. Koulutusvälineet ovat alakohtaisia: [poliisi](#), [terveydenhuolto](#), [sosiaaliala](#), [oikeusala](#).
- **Koulutusmateriaalien arkisto:** Jokainen arkisto on alakohtainen ([poliisi](#), [terveydenhuoltoala](#), [sosiaaliala](#), [oikeusala](#); **ks. taulukko 3**). Arkistosta löytyy **esimerkkejä 45 tai 90 minuutin pituisista esityksistä** sekä tämän käsikirjan liitteiden materiaalia, jotka voi ladata ja mukauttaa omiin tarpeisiin. Jokaisella alalla on oma arkistonsa, mutta ne ovat kaikki rakenteeltaan samanlaisia:

1 Juszczuk, P., Sondern, L., & Pfeiderer, B. (2022). Introduction and evaluation of a clinical compulsory elective course on domestic violence. *GMS Journal for Medical Education*, 39(5): Doc 56. <https://doi.org/10.3205/zma001577>

- *Kokoelma koulutuskonsepteja, dioja ja lisäaineistoa kouluttajille:*
 - Koulutuskonseptit ja työpajat
 - Diasarjat
 - Tukimateriaalia kouluttajille (sama kaikille aloille)
 - Koulutusten arviointikyselyt (samat kaikille aloille)
- *Alasta riippuen saatavilla voi olla myös muuta lisämateriaalia.*

Koulutuslupaus tarjotaan seuraavia moduuleja:

- Moduuli 1: Lähisuhdeväkivallan muodot ja dynamiikka
- Moduuli 2: Lähisuhdeväkivallan merkit
- Moduuli 3: Kommunikointi ja vuorovaikutus lähisuhdeväkivaltatilanteissa
- Moduuli 4 (poliisi): Poliisin toiminta lähisuhdeväkivaltatilanteissa
- Moduuli 4 (terveydenhuoltoala): Lääketieteellinen arviointi ja todisteiden turvaaminen
- Moduuli 4 (sosiaaliala): Sosiaalialan tukipalvelut
- Moduuli 4 (oikeusala): Uhri oikeusprosessissa
- Moduuli 5: Riskinarviointi ja turvallisuussuunnittelu
- Moduuli 6: Kansainväliset standardit ja oikeudelliset puitteet Euroopassa
- Moduuli 7: Organisaatioiden välisen yhteistyön ja moniammatillisten tiimien toteuttaman lähisuhdeväkivaltatapausten riskinarvioinnin periaatteet
- Moduuli 8: Stereotypit ja tiedostamattomat ennakkosenteet
- Moduuli 9: Itsestä huolehtiminen

Taulukossa 3 on luettelo kaikista kymmenestä hyperlinkitetystä moduulista eri ammattialoille sekä osioista, joissa on koulutusmateriaalia.

Kaikki moduulit ovat yhteydessä toisiinsa ristiviittauksilla, eli Moduuli 1 voi ohjata löytämään lisätietoa esimerkiksi Moduulista 2. Moduulien sisällä on myös hyperlinkkejä, jotka helpottavat navigointia ja tiettyjen aiheiden syvällisempää tutkimista. **Koulutuslupaus modulaarinen rakenne antaa kouluttajille mahdollisuuden valita koulutuksen erityiset tavoitteet** käyttämällä joko eri moduulien osia tai yksittäistä moduulia. Tällä tavoin koulutus voidaan mukauttaa eri kohderyhmien, kuten poliisien, yleislääkärien ja opettajien, tietojen tai taitojen puutteisiin ja tarpeisiin. Lisäksi **kouluttajat voivat mukauttaa moduulien sisällön ja harjoitukset omaan koulutustyyliinsä ja tarpeisiinsa.**

Taulukko 3: Ala ja käytettävissä olevat moduulit linkkeineen

Ala	Käytettävissä olevat moduulit ja linkit
Poliisiala	• Moduuli 1: Lähisuhdeväkivallan muodot ja dynamiikka • Moduuli 2: Lähisuhdeväkivallan merkit • Moduuli 3: Kommunikointi ja vuorovaikutus lähisuhdeväkivaltatilanteissa • Moduuli 4: Poliisin toiminta lähisuhdeväkivaltatilanteissa • Moduuli 5: Riskinarviointi ja turvallisuussuunnittelu • Moduuli 6: Kansainväliset standardit ja oikeudelliset puitteet Euroopassa • Moduuli 7: Organisaatioiden välisen yhteistyön ja moniammatillisten tiimien toteuttaman lähisuhdeväkivaltatapausten riskinarvioinnin periaatteet

	• Moduuli 8: Stereotypiat ja tiedostamattomat ennakkoasenteet • Moduuli 9: Itsestä huolehtiminen • Tiedot ja tilastot • Moduulien koulutusmateriaalit • Koulutusmateriaalien arkisto
Terveysala	• Moduuli 1: Lähisuhdeväkivallan muodot ja dynamiikka • Moduuli 2: Lähisuhdeväkivallan merkit • Moduuli 3: Kommunikaatio lähisuhdeväkivaltatapauksissa • Moduuli 4: Lääketieteellinen arviointi ja todisteiden turvaaminen • Moduuli 5: Riskinarviointi ja turvallisuussuunnittelu • Moduuli 6: Kansainväliset standardit ja oikeudelliset puitteet Euroopassa • Moduuli 7: Organisaatioiden välisen yhteistyön ja moniammatillisten tiimien toteuttaman lähisuhdeväkivaltatapausten riskinarvioinnin periaatteet • Moduuli 8: Stereotypiat ja tiedostamattomat ennakkoasenteet • Moduuli 9: Itsestä huolehtiminen • Tiedot ja tilastot • Moduulien koulutusmateriaalit • Koulutusmateriaalien arkisto
Sosiaaliala	• Moduuli 1: Lähisuhdeväkivallan muodot ja dynamiikka • Moduuli 2: Lähisuhdeväkivallan merkit • Moduuli 3: Kommunikaatio ja viestintä lähisuhdeväkivaltatilanteissa • Moduuli 4: Sosiaalialan tukipalvelut • Moduuli 5: Riskinarviointi ja turvallisuussuunnittelu • Moduuli 6: Kansainväliset standardit ja oikeudelliset puitteet Euroopassa • Moduuli 7: Organisaatioiden välisen yhteistyön ja moniammatillisten tiimien toteuttaman lähisuhdeväkivaltatapausten riskinarvioinnin periaatteet • Moduuli 8: Stereotypiat ja tiedostamattomat ennakkoasenteet • Moduuli 9: Itsestä huolehtiminen • Tiedot ja tilastot • Moduulien koulutusmateriaalit • Koulutusmateriaalien arkisto

Oikeusala	• Moduuli 1: Lähisuhdeväkivallan muodot ja dynamiikka • Moduuli 2: Lähisuhdeväkivallan merkit • Moduuli 3: Kommunikointi ja viestintä lähisuhdeväkivaltatilanteissa • Moduuli 4: Uhri oikeusprosessissa • Moduuli 5: Riskinarviointi ja turvallisuussuunnittelu • Moduuli 6: Kansainväliset standardit ja oikeudelliset puitteet Euroopassa • Moduuli 7: Organisaatioiden välisen yhteistyön ja moniammatillisten tiimien toteuttaman lähisuhdeväkivaltatapausten riskinarvioinnin periaatteet • Moduuli 8: Stereotyytiat ja tiedostamattomat ennakoasenteet • Moduuli 9: Itsestä huolehtiminen • Tiedot ja tilastot • Moduulien koulutusmateriaalit • Koulutusmateriaalien arkisto
-----------	--

3.2 Tiettyjen taitojen, valmiuksien ja osaamisen kohdentaminen

Koulutusmateriaalit on räätälöity ammattilaisten tietojen, asenteiden (mukaan lukien motivaatio ja arvot) ja oppimistaitojen (mukaan lukien taidot, kyvyt ja osaaminen) mukaan. Tämä on selkeästi ennakoitu koulutuskonsepteissa sekä IMPROVE-koulutusalan kokonaiskonseptissa.

Tieto:

- Lähisuhdeväkivallan dynamiikan ymmärtämisen parantaminen, mukaan lukien sen eri muodot (fyysinen, psyykinen, seksuaalinen, taloudellinen jne.).→ [Moduuli 1 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)
- Parantaa tietämystä lainsäädännöllisestä kehyksestä ja uhrien oikeuksista sekä ammattilaisten velvollisuuksista ilmoittaa ja puuttua lähisuhdeväkivaltaan.→ [_ moduuli 6 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)
- Tietoisuuden lisääminen uhreille tarjolla olevista tukijärjestelmistä ja resursseista, kuten turvakodeista, neuvontapalveluista ja oikeusavusta.→ [Moduuli 4 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)

Asenteet:

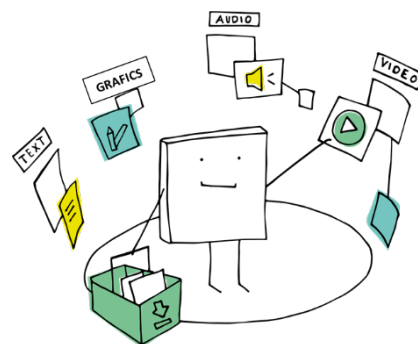
- Empatian ja uhrien sensitiivisen kohtelun edistäminen sekä lähisuhdeväkivallan psykologisten vaikutusten tunnistaminen.→ [Moduuli 3 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)
- Haastetaan stereotyyppiä ja väärinkäsityksiä lähisuhdeväkivallasta, kuten uhrien syyllistämistä.→ [Moduuli 8 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)
- Kannustetaan uhriin keskittyvään lähestymistapaan, jossa etusijalla ovat uhrin turvallisuus ja hyvinvointi (kaikki moduulit), mutta huomioidaan myös etulinjassa työskentelevien ammattilaisten hyvinvointi (itsestä huolehtiminen) työskenneltäessä lähisuhdeväkivallan uhrien kanssa.→ [Moduuli 9 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)

Käyttäytyminen:

- Käytännön taitojen kehittäminen lähisuhdeväkivallan merkkien tunnistamiseksi ja niihin reagoimiseksi → [Moduuli 2 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)
- ja riskien arvioimiseksi → [Moduuli 5 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)
- Viestintätaitojen parantaminen uhrien kanssa vuorovaikutuksessa (kuulluksi tuleminen ja tuen kokeminen) → [Moduuli 3 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)
- Parhaiden käytäntöjen toteuttaminen todisteiden keräämisessä/dokumentoinnissa lähisuhdeväkivaltatapauksissa → [Moduuli 4 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)
- Vahvistaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä → [Moduuli 7 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#), [moduuli 10 \(poliisi, terveydenhuoltoala, sosiaaliala, oikeusala\)](#)

4. Metodologiset lähestymistavat

Koulutuslatasta sisältää erilaisia didaktisia lähestymistapoja teoreettisista selityksistä käytännönläheisiin harjoituksiin. Tavoitteena on mahdollistaa vuorovaikutteinen oppiminen. Koulutuksen kehittämisen aikana siihen pyrittiin sisällyttämään mahdollisimman paljon tietoa. Euroopan laajuisella tasolla ei kuitenkaan aina ollut mahdollista tarjota kattavan tekstisisällön ohella sopivaa lisäaineistoa tiettyihin kansallisiin konteksteihin. **Kun kouluttajat työskentelevät kansallisen version kanssa, heitä kannustetaan tarjoamaan lisätietoja ja -aineistoa, jotka ovat merkityksellisiä kyseiselle kohderyhmälle ja alueelliselle/kansalliselle kontekstille.**

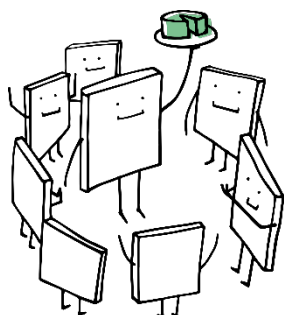

Useimmat moduulit on rakennettu siten, että aluksi esitetään tietoa, minkä jälkeen on tilaa pohdinnalle ja keskustelulle. Koulutettavien kokemusten ja näkemyksien ottaminen huomioon, erityisesti tapausesimerkkien osalta, helpottaa interaktiivisen oppimisilmapiirin luomista.

4.1 Lähisuhdeväkivalta opetuksen aiheena

Lähisuhdeväkivalta voi olla vaikea opetettava aihe, koska se on sensitiivinen ja emotionaalisesti latautunut aihe. Siksi erilaiset tilanteet, aiheet tai ryhmädynamiikka voivat vaikuttaa koulutuksen laatuun ja osallistujien hyvinvointiin. Seuraavassa on lueteltu joitakin näistä vaikuttavista tekijöistä ja ideoita tällaisten tilanteiden käsittelemiseksi.

Turvallinen ja tukea antava oppimisympäristö

Turvallisen ja tukevan oppimisympäristön luominen on yksi ryhmässä tapahtuvan opetuksen tärkeimmistä tehtävistä ja haasteista, ja se on tärkeä vaatimus lähisuhdeväkivaltaa koskevassa koulutuksessa. Empatia, avoimuus ja kyky jakaa kokemuksia ovat tärkeitä sosiaalisia taitoja, joita on syytä kehittää. Osallistujia on rohkaistava ilmaisemaan mielipiteensä avoimesti ja osallistumaan ryhmäharjoituksiin. Kouluttajan tehtävänä on helpottaa osallistujien välistä vuorovaikutusta tavoitteiden saavuttamiseksi ja rakentavan ympäristön luomiseksi. Tehokas ryhmätyöskentely edellyttää kaikkien aktiivista osallistumista. Lisäksi tarvitaan hyviä viestintätaitoja, kuten aktiivista kuuntelemista, selväntävien kysymysten esittämistä, minä-lauseiden käyttöä, hyväksyviä ja

validoivia kommentteja, toisten mielipiteiden kunnioittamista ja kohteliain vastausten antamista. [Liitteessä 7.1](#) on yhteenveto siitä, miten turvallinen koulutusympäristö voidaan varmistaa.

Osallistujat väkivallan uhreina, todistajina tai tekijöinä

Kouluttajien on tärkeää muistaa, että jotkut osallistujista voivat itse olla lähisuhdeväkivallan uhreja, todistajia tai tekijöitä. Tällaisille osallistujille jotkut koulutuksessa käsiteltävät aiheet voivat olla erityisen vaikeita, joten kouluttajien on oltava valmiita tällaisiin tilanteisiin. Joka tapauksessa kielenkäytön tulee olla kunnioittavaa ja ei-halventavaa. Väkivaltaa vastaan on kuitenkin otettava selkeä kanta.

Kultaisena sääntönä on, että oppimisprosessin häiriöihin on puututtava. Koulutuksen alussa on tärkeää tuoda esiin, että lähisuhdeväkivalta on sensitiivinen aihe, joka voi koskettaa ketä tahansa. Voit ehdottaa, että he voivat aina ottaa sinuun yhteyttä yksityisesti koulutuksen jälkeen ja/tai taukojen aikana tai poistua kurssilta ilman lisäselvityksiä. Tällaisissa tapauksissa tukistrategiana voi olla kutsua osallistujat puhumaan yksityisesti väkivaltakokemuksistaan ja tunnetilastaan. Keskustelu voi tapahtua ennen koulutusta, tauon aikana tai koulutuksen päätyttyä. Kouluttajan tulisi keskustella kyseisen osallistujan kanssa siitä, haluaako hän jatkaa, keskeyttää vai poistua koulutuksesta ottaen huomioon annetut olosuhteet.

Lähisuhdeväkivallasta opettaminen voi myös herättää pelkoa tai vastustusta koulutettavissa, mikä voi ilmetä kritiikkinä tai muunlaisena vastahakoisuuden ilmaisuna kurssin aikana. Tällöin mahdollinen strategia voisi olla harjoituksen yhteenveto, keskustelun pääkohtien korostaminen, ryhmän mielipiteen kysyminen tai koko ryhmän/kyseisen osallistujan muistuttaminen ryhmän säännöistä. Vastahakoisuuden tunnistaminen ja ystävällinen kommentointi voivat myös auttaa. Jos se ei lopu, sinun tulisi pyytää keskustelua tauon aikana.

Stereotypiat ja tiedostamattomat ennakkoluulot lähisuhdeväkivallan kontekstissa

Koulutuksen sisältö on suunniteltu kannustamaan ja haastamaan osallistujia ajattelemaan ja puhumaan lähisuhdeväkivallasta. Keskeisiä aiheita tässä yhteydessä ovat osallistujien käsitys väkivallasta sekä heidän asenteensa sitä kohtaan. **Lähisuhdeväkivallan yhteydessä stereotypiat ja ennakkoluulot voivat vaikuttaa merkittävästi siihen, miten yksilöt suhtautuvat lähisuhdeväkivallan uhreihin ja tekijöihin ja miten he reagoivat väkivaltatapauksiin.**

Stereotypiat ja tiedostamattomat lähisuhdeväkivaltaan liitetyt ennakkoluulot voivat tulla esiin esimerkiksi seuraavilla tavoilla opiskelijassa:

- Opiskelija syyllistää uhria väkivallasta, kyseenalaistaa, onko uhri aiheuttanut väkivallan omalla käyttäytymisellään, tai kysyy, miksi uhri ei yksinkertaisesti poistunut väkivaltaisesta tilanteesta.
- Opiskelija olettaa, että miehet tai vanhukset eivät voi olla lähisuhdeväkivallan uhreja tai että tietyt kulttuuriset tai uskonnolliset ryhmät suvaitsevat tai jopa kannustavat lähisuhdeväkivaltaan.
- Opiskelija pitää uhria epäuskottavana, jos tällä on vamma tai toimintarajoite.
- Opiskelija olettaa, että lähisuhdeväkivalta johtuu poikkeuksellisista tilanteista, kuten alkoholinkäytöstä tai mustasukkaisuudesta.
- Opiskelija olettaa, että väkivallan tekijät ovat aina aggressiivisia ja töykeitä, vaikka todellisuudessa he voivat vaikuttaa mukavilta ja ystävällisiltä.
- Opiskelija keskittyy tekijän rankaisemiseen ottamatta huomioon uhrin tarpeita ja tilannetta.

- Opiskelija olettaa, että ero on ainoa turvallinen ratkaisu väkivallan lopettamiseksi.
- Opiskelija olettaa, että lähisuhdeväkivaltaa ei esiinny heidän ammatissaan tai ympäristössään ja että sen käsittely ei ole heidän vastuullaan.

Näillä stereotypioilla ja ennakkoluuloilla voi olla vakavia seurauksia lähisuhdeväkivallan uhreille, sillä ne voivat estää heitä hakemaan apua tai estää heitä tulemasta otetuksi vakavasti, mikä voi johtaa väkivallan eskaloitumiseen tai jopa vaarantaa heidän henkensä. Itseopiskelukoulutus (→[moduuli 8 \(poliisi-, terveydenhuolto-, sosiaali- ja oikeusala\)](#)) kannustaa kouluttajia ja osallistujia pohtimaan stereotypioita ja ennakkoluuloja, jotka saattavat olla heidän omien käsitystensä, näkemyksiensä, asenteidensa ja reaktioidensa taustalla.

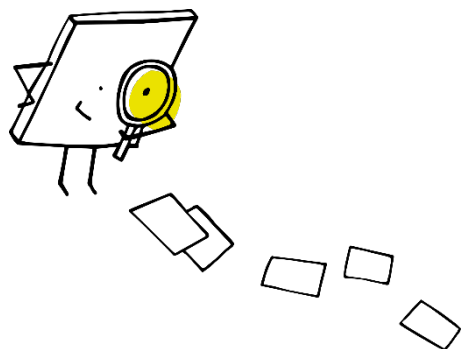
Ammatillinen salassapitovelvollisuus ja tietosuoja

Jos käytät koulutuksessa esimerkkeinä omia tapauksiasi, on selvää, että todellisia nimiä ja yksittäisten tapausten yksityiskohtia on vältettävä. Osallistujien puolestaan paljastamat tiedot eivät saa levitä koulutuksen ulkopuolelle, koska aiheet ovat arkaluonteisia ja luottamuksellisia.

4.2 Koulutusvaatimukset

Pitkän aikavälin tavoitteena on, että oppimissisältöä ei vain ymmärretä, vaan se myös sisäistetään, muistetaan kestävästi ja että se on niin käytännöllistä, että sitä voidaan soveltaa käytännössä. Siksi koulutussisältö on suunniteltu mahdollistamaan vuorovaikutteinen työskentely pääasiassa ryhmissä (**moduulit 1–7**), mutta myös itseopiskelussa (**moduulit 8, 9**). Ryhmämuodot edistävät ihannetapauksessa vuorovaikutteisia ja immersivisiä oppimiskokemuksia, joissa osallistujat voivat olla vuorovaikutuksessa keskenään, kun taas itseopiskelumoduulit antavat osallistujille mahdollisuuden työskennellä omaan tahtiinsa ja omien kiinnostustensa mukaisesti.

Koulutusten saatavuus on myös tärkeä tekijä: Verkko-seminaarit ja hybridioppimisympäristöt voivat tarjota helpommin saavutettavia ja käteviä koulutusvaihtoehtoja niille, jotka eivät voi osallistua kasvokkain järjestettäviin tapahtumiin. **Tämän lisäksi IMPROVE-koulutusalueen kaltaiset koulutusalueet voivat toimia kognitiivisina kartoina sekä oppijoille että kouluttajille.** Ne mahdollistavat itsenäisen oppimisen yksilöllisessä tahdissa, jolloin osallistujat voivat palata aiheisiin ja käyttää resursseja tarpeen mukaan. **Samalla kouluttajat voivat käyttää alustaa orientoituakseen, tunnistaakseen potentiaalisen tiedon tai ymmärtääkseen puutteita tietyissä asioissa sekä tutkiakseen erilaisia didaktisia menetelmiä, jotka he ovat saattaneet jättää huomiotta.**

Suunniteltaessa lähisuhdeväkivaltaa koskevaa koulutusta on huomioitava useat sisältöä koskevat vaatimukset, joilla varmistetaan tehokas ja turvallinen oppimisympäristö sekä joilla voidaan räätälöidä sellainen lähestymistapa, joka vastaa eri kohderyhmien erilaisia tarpeita.

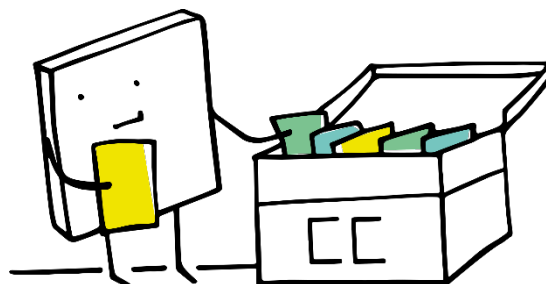
- **Tarkkuus:** Koulutuksen tulisi tarjota tarkkaa ja ajantasaista tietoa lähisuhdeväkivallan dynamiikasta, mukaan lukien sen eri muodot, vaikutukset uhreihin ja heidän lapsiinsa sekä heitä tukevat oikeudelliset ja sosiaaliset palvelut.
- **Sensitiivisyys:** Koulutus tulisi toteuttaa (trauma-)sensitiivisellä ja kunnioittavalla tavalla. Stigmatisoivaa kieltä tulisi välttää, ja lähisuhdeväkivallan uhrien erilaisia taustoja ja kulttuureja tulisi kunnioittaa.

- **Soveltuvuus:** Koulutuksen tulisi olla relevanttia ja sovellettavissa osallistujien erityiseen tilanteeseen ja tarpeisiin riippumatta siitä, ovatko he esihenkilöitä, operatiivista henkilöstöä vai opiskelijoita.
- **Käytännöllisyys:** Koulutuksen tulisi olla käytännöllistä ja tarjota strategioita lähisuhdeväkivaltatapausten hoitamiseen, mukaan lukien väkivallan merkkien ja oireiden tunnistaminen, tuen ja ohjauksen tarjoaminen sekä turvallisuussuunnitelmien laatiminen uhreille.
- **Arviointi:** Koulutusta tulisi arvioida säännöllisesti, jotta voidaan varmistaa, että se täyttää tavoitteensa ja että sillä on positiivinen vaikutus osallistujiin. Osallistujien palaute tulisi ottaa huomioon tulevissa koulutuksissa, jotta koulutuksen laatua ja tehokkuutta voidaan jatkuvasti parantaa.

4.3 Koulutusmuodot ja -menetelmä

Koulutusmuodot viittaavat eri tapoihin, joilla koulutuksen sisältö voidaan välittää osallistujille. Kouluttajat voivat valita eri muodoista sen, joka parhaiten tukee osallistujia sisällön omaksumisessa, ilmiöön tutustumisessa, keskeisten kohtien ymmärtämisessä ja oman toimintatavan kehittämisessä. Useimmin lähisuhdeväkivaltaan liittyvän tiedon opettamisessa käytetään harjoituksia, työpajoja, seminaareja ja luentoja (katso *taulukosta 4 näiden muotojen pääpiirteet, esimerkit ja vaatimukset*). [Liitteessä 7.2](#) on yhteenveto lähisuhdeväkivaltaa koskevissa koulutuksissa käytettävien **eri koulutusmenetelmien eduista, sovelluksista ja vaatimuksista**.

Koulutusmuotojen tulisi olla sopusoinnussa kouluttajan omien työtapojen, osallistujien tarpeiden ja koulutuksen tavoitteiden kanssa, kuten esimerkiksi tiettyjen asenteiden, osaamisen, tietojen ja taitojen kehittämisen kanssa.

Jokaisen koulutusmuodon kohdalla tulee kuitenkin huomioida seuraavat kysymykset:

- Mitkä aiheet haluat käsitellä?
- Kuinka paljon aikaa on käytettävissä?
- Mitä odotat osallistujien oppivan?

Taulukko 4: Tyypilliset koulutusmuodot, niiden pääpiirteet, esimerkit ja vaatimukset.

Koulutusmuoto	Esimerkki	Vaatimukset
Harjoitukset Järjestelmällinen, käytännönläheinen oppimisprosessi, jonka tarkoituksena on muuttaa käyttäytymistä ja parantaa tiettyjä taitoja.	Harjoitussessio traumatietoisesta hoidosta, jossa harjoitellaan ammattilaisten kanssa tiettyjä tekniikoita parantamaan vuorovaikutusta lähisuhdeväkivallan uhrien kanssa.	• Vaatii osaamista koulutusten ohjaamiseen, erityisesti tietoa erilaisista menetelmistä • Vaatii tietoa osallistujien käytännön maailmasta sekä

		koulutuksen sisällön teoreettisesta viitekehystä.
Työpajat Yhteistyöistunto, jossa moderaattori ohjaa ryhmää kehittämään yhdessä ratkaisun tai lähestymistavan ongelmaan.	Työpaja opiskelijoille, jossa luodaan yhteisön tiedotussuunnitelma lähisuhdeväkivallan tietoisuuden lisäämiseksi. Moniammatillinen työpaja ammattilaisille yhteisen yhteistyöperustan luomiseksi.	• Vaatii koulutusta ryhmäprosessien moderointiin ja tulosten esittämiseen. • Vaatii tietoa ratkaisun laatimisen taustalla olevasta kontekstista
Seminaarit Muodollisempi, ohjaajan johtama muoto, jossa käytetään erilaisia vuorovaikutteisia menetelmiä oppimistavoitteiden saavuttamiseksi. Oppimistavoitteet tarkistetaan usein lopullisella arvioinnilla.	Seminaari lähisuhdeväkivallan psykologisista vaikutuksista, jossa esitetään tutkimustulosten yleiskatsaus ja keskustellaan tuloksista.	• Vaatii tieteellistä tietoa, didaktista pätevyyttä ja mieluiten käytännön kokemusta.
Luennot Virallinen oppimistapahtuma, jossa asiantuntija pitää esitelmän suurelle ryhmälle, pääasiassa perustietojen ja taustatietojen antamiseksi.	Luento lähisuhdeväkivallan puuttumisen oikeudellisista näkökulmista; hyödynnetään opetuksessa tapausesimerkkejä ja keskustelua.	• Vaatii korkeaa asiantuntemusta aiheesta. • Vaatii innostavan puhujan ja mieluiten oppijoiden huomiota tukevia visuaalisia apuvälineitä • Vaatii didaktista tietoa suurten ryhmien aktivointimenetelmistä

Taulukossa 5 kuvataan erilaisia koulutusmuotoja sekä niiden etuja ja haittoja, joiden avulla osallistujat voivat hankkia uutta tietoa, pohtia asenteitaan ja harjoitella taitojaan.

Taulukko 5: Koulutusmuodot sekä niiden edut (hyödyt) ja haitat (haitat).

Koulutusmuoto	Plussat	Miinukset
Työpajat	• Erittäin vuorovaikutteinen ja osallistava • Edistää uusia/käytännöllisiä ratkaisuja tiettyihin ongelmiin	• Teoreettinen tieto voi jäädä puutteelliseksi • Tulokset voivat vaihdella ryhmadynamiikan mukaan

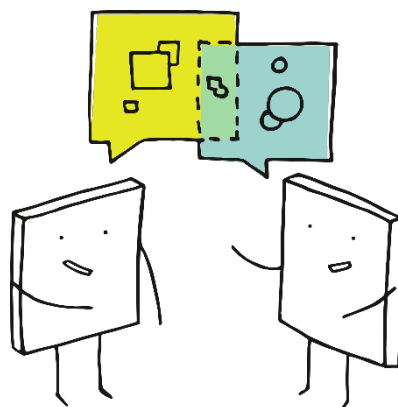
	• Parantaa yhteistyötä • Luo omistajuutta	
Seminaarit	• Ominaista on jäsenneily ja organisoitu oppiminen • Laaja valikoima sovellettavia interaktiivisia opetusmenetelmiä • Tarjoaa hyvän teoreettisen perustan • Edistää ymmärrystä ja empatiaa	• Osallistujien sitoutumisaste voi vaihdella • Voi olla vähemmän keskittynyt välittömään, käytännön sovellukseen
Luennot	• Helppo järjestää • Kustannustehokas suurille ryhmille • Tehokas tapa välittää suuri määrä tietoa/vahva teoreettinen perusta	• Vaikea räätälöidä yksilöllisiin oppimistarpeisiin • Vähäinen vuorovaikutus voi vähentää sisällön pohdintaa • Lisäksi passiivinen oppiminen voi vähentää motivaatiota ja oppimiskäyrää • Vähemmän keskittymistä välittömään, käytännön sovellukseen
Koulutusmuotojen vaihtelut		
Verkkomuodot (koulutus, työpaja, seminaari, luento)	• Saavutettavuus	• Rajoitetumpi vuorovaikutus ja tiedonvaihto • Haasteita ymmärryksen arvioinnissa • Mahdolliset tekniset häiriöt
Verkkopohjainen itseopiskelu	• Esteettömyys • Oman tahdin mukainen oppiminen • Helppo päivittää	• Ei vuorovaikutusta • Ei vaihtoa • Haasteita ymmärryksen arvioinnissa
Moniammatilliset muodot	• Laajentaa näkökulmaa • Edistää suvaitsevaisuutta, empatiaa ja viestintätaitoja • Parantaa yhteistyötä	• Vaatii koordinoitua useiden ammattiryhmien kanssa • Voi hidastaa edistymistä, koska

	Tarjoaa käytännön kokemusta	ensin on luotava yhteinen perusta (esim. ongelmanratkaisu ja tieto)
Erikoistuneet koulutusmuodot (esim. traumatietoinen hoito, rikostekninen todisteiden taltiointi, kulttuurinen osaaminen)	- Keskittyy erikoistuneeseen sisältöön - Parantaa sensitiivisyyttä	Saattaa vaatia (merkittävää) koulutusta muodon fasilitaattorilta

4.4 Koulutusmateriaalit ja didaktiset työkalut

Koulutusmateriaalit ovat koulutusta varten tarjottavaa digitaalista sisältöä, kuten monisteita, videoita, kuvamateriaalia tai tietokilpailuja. Ne on tarkoitettu ensisijaisesti tiedon välittämiseen tai harjoitteluun, kun taas **didaktiset työkalut** ovat pääasiassa menetelmiä, jotka tukevat ja edistävät aktiivisesti oppimisprosessia. Niihin voi kuulua interaktiivisia elementtejä, kuten pohdintaharjoituksia tai tapaustutkimuksia.

Erilaisia koulutusmateriaaleja ja didaktisia työkaluja voidaan hyödyntää aktivoivan oppimiskokemuksen parantamiseksi:

- **Visuaaliset materiaalit:** Visuaalisia materiaaleja voidaan käyttää esimerkiksi julisteiden tai PowerPoint-diojen muodossa. Ne voivat havainnollistaa oppimissisältöä, stimuloida keskustelua ja siten helpottaa oppimisen ja keskustelun muistamista. Ne voivat olla hyödyllisiä myös osallistujille, jotka haluavat tehdä muistiinpanoja. Esimerkiksi huoneentaulu-tyyppiset [VIPROM Med.Doc.Card®](#) ja [Dent.Doc.Card®](#) antavat käytännön ohjeita vammojen dokumentoimiseen oikeudenkäyntiä varten.
- **Monisteet:** Koulutuslaturan sisällöstä on laadittu ladattavia alakohtaisia tietosivuja jokaiselle moduulille. Niitä voidaan käyttää monisteina kurssilla tai työpajassa.
- **Tapausesimerkit:** Useimmille moduuleille on laadittu tapausesimerkkejä, jotta aihetta voidaan havainnollistaa konkreettisesti. Näin mahdollistetaan käytännönläheisempi keskustelu mahdollisista interventioista ja kannustetaan osallistujia tarkastelemaan kriittisesti erilaisia näkökulmia ja päätöksentekoprosesseja. Ne edistävät tiedonvaihtoa, kriittistä ajattelua ja parantavat opetusta analysoimalla todellisuuteen pohjautuvia skenaarioita. Tapausten käyttö vaatii kuitenkin moderointia, ja jotkut saattavat epäroida jakaa henkilökohtaisia kokemuksiaan lähisuhdeväkivallasta.
- **Simuloidut skenaariot:** Tässä menetelmässä ammattitaitoiset näyttelijät esittävät realistisesti lähisuhdeväkivallan uhreja, mikä auttaa opiskelijoita ja ammattilaisia tunnistamaan väkivallan emotionaaliset ja fyysiset merkit hallitussa ja turvallisessa ympäristössä. Tämä menetelmä parantaa traumatietoisuutta, koska oppijat voivat harjoitella empaattista vuorovaikutusta ilman pelkoa tuomitsemisesta. Kaiken kaikkiaan simuloitujen tilanteiden integroiminen opetukseen antaa opiskelijoille

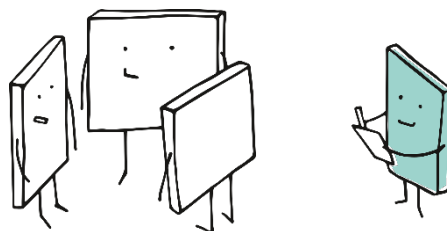
mahdollisuuden kehittää vuorovaikutustaitoja, jotka ovat välttämättömiä lähisuhdeväkivallan uhrien tunnistamiseksi ja tukemiseksi.

- **Videot:** Videoita voidaan käyttää erilaisten skenaarioiden havainnollistamiseen ja esimerkkeihin tilanteiden käsittelystä. Verkosta löytyvien videoiden lisäksi on kehitetty myös noin 1–2 minuutin pituisia koulutusvideoita, jotka tiivistävät kunkin moduulin tärkeimmät näkökohdat ja jotka ovat saatavilla koulutuslustoilla. Käytetyissä animaatioissa on huomioitu sukupuoli- ja monimuotoisuusnäkökulmat.
- **Jokaisen videon jälkeen on pohdittavia kysymyksiä,** jotka syventävät aiheeseen liittyvää ymmärrystä. Itsereflektio tukee pysyvää oppimista. Se vaatii kuitenkin omaa motivaatiota ja vie aikaa.
- **Tietokilpailut:** Osallistujat voivat käyttää tietokilpailuja koulutuksen jälkeen testaamaan tietojään.

Kaikkia koulutusmateriaaleja ja didaktisia työkaluja voidaan käyttää yhdessä kattavamman oppimiskokemuksen tarjoamiseksi, mutta on tärkeää varmistaa, että ne vastaavat osallistujien tarpeita. Lisäksi materiaalien tulisi olla kaikkien osallistujien saatavilla, ottaen huomioon mahdolliset kielelliset tai muut saavutettavuuteen liittyvät esteet.

4.5. Roolileikit

Roolileikit ovat erittäin hyödyllinen didaktinen työkalu osallistujien aktivoimiseksi lähisuhdeväkivaltaa koskevissa koulutuksissa ja käytännön taitojen kehittämiseksi (esim. viestintä uhrien kanssa). Tämän työkalun tehokkuus riippuu kuitenkin sen valmistelusta (esim. se voi myös vahvistaa ennakkoluuloja). Negatiivisten tulosten välttämiseksi tässä käsikirjassa on kokonainen alaluku roolileikeistä.

4.5.1 Yleiset ohjeet

Seuraavassa alaluvussa annetaan yleisiä ohjeita roolileikkien käytöstä lähisuhdeväkivaltaa koskevissa koulutuksissa ja siitä, mitä on otettava huomioon. [Ohjeet voi ladata täältä.](#)

➤ **Psykologinen turvallisuus ja traumatietoisuus**

- **Lähisuhdeväkivaltaa käsittelevät roolileikit voivat olla traumaattisia** sekä osallistujille että tarkkailijoille.
- Ilmoita osallistujille, että roolileikit voivat olla traumaattisia ja että **he voivat poistua roolileikeistä, jos he yhtäkkiä tuntevat sen vaikuttavan heihin liikaa.**
- Anna **sisältövaroitusta** ennen jokaista skenaariota.
- Työskentele kouluttajakaksikossa.
- Pidä **mielenterveyden ammattilainen tai tukihenkilö** saatavilla, erityisesti pidemmissä tai intensiivisemmissä sessioissa.

➤ **Selkeät oppimistavoitteet sektoreittain**

Monialaisissa koulutuksissa jokaisella sektorilla on erilainen rooli ja näkökulma. Rääätölöi skenaariot siten, että ne

- Heijastavat **realistisia dilemmoja**, joita osallistujat kohtaavat käytännössä.
- Korostavat **risteyskohdat** (esim. miten potilastiedot tukevat syytteiden nostamista tai minkälaiset mahdollisuudet sosiaalityöntekijöillä on kertoa taustatietoja, jotta tapausta tutkiva poliisi voi paremmin ymmärtää väkivallan jatkumon ja arvioida turvallisuutta).

- tukevat **monialaista yhteistyötä**.

Esimerkiksi:

- **Poliisi** → riskinarviointi, traumatietoiset kuulustelut, todisteiden kerääminen, lastensuojeluilmoitus, huoli-ilmoitus aikuisesta tai ikääntyneestä.
- **Sosiaalityöntekijät** → hyväksikäytön merkkien tunnistaminen, turvallisuussuunnittelu, uhrin turvallisuuden varmistaminen yhteistyössä turvakotien kanssa.
- **Lääketieteen ammattilaiset** → dokumentointi, fyysisten/psykologisten oireiden tunnistaminen, ilmoitusvelvollisuudet.
- **Oikeusala** → lähestymiskielto, uhrin tuki esitutkinnan ja oikeudenkäynnin aikana.

➤ **Realismi ja tarkkuus**

- Käytä **todellisiin tapauksiin perustuvia skenaarioita** (nimettömänä).
- Ota huomioon **eri väkivallan muodot**:
 - Fyysinen
 - Emotionaalinen/psykologinen
 - Taloudellinen
 - Pakottava kontrolli
 - Teknologiavälitteinen väkivalta
- Sisällytä tarvittaessa **kulttuuriset, sukupuoleen liittyvät tai maahanmuuttajien asemaan liittyvät monimutkaiset tekijät**.
- Käytä **toimijoita tai koulutettuja fasilitaattoreita**, jotka osaavat kuvata traumareaktioita tarkasti.

➤ **Roolien selkeys ja ohjaus**

- Anna kirjallinen **lyhyt roolikuva** (esim. "Olet uhri, joka ei halua, että väkivaltainen henkilö otetaan kiinni"; "Olet ensihoitaja, joka on huomannut pelon merkkejä").
- Selvennä **rajat**: mitä osallistujat voivat ja eivät voi tehdä roolissaan.
- Kannusta empatiaan, **ei vain menettelytapojen noudattamiseen** – koulutat vastaajia *näkemään henkilön*, ei vain ongelmaa.
- Anna osallistujille aikaa perehtyä rooleihinsa.
- Käytä selkeää merkkiä roolin alkamisesta ja päättymisestä.
- Anna osallistujille aikaa irrottautua rooleistaan.

➤ **Jälkipuinti on välttämätöntä**

- Pidä jäsennelty **jälkipuinti heti jokaisen roolileikin jälkeen**:
 - Mikä sujui hyvin?
 - Mikä oli vaikeaa?
 - Mitä olisi voitu tehdä toisin?
- Keskustele sekä **teknisistä toimista** (esim. noudattiko poliisi protokollaa) että **ihmissuhteiden dynamiikasta** (esim. kohdeltiinko uhria kunnioittavasti?).
- Käytä debriefing-tilaisuuksia **myyttien** oikaisemiseen, **ennakkoluulojen** haastamiseen ja **yhteisen ymmärryksen** rakentamiseen.

➤ **Monialainen näkemys**

- Käytä roolileikkejä korostaaksesi, missä viestintä palvelujen välillä katkeaa.
- Anna osallistujien tarkkailla toistensa menetelmiä (esim. miten poliisin kuulustelut eroavat sosiaalityöntekijöiden keskusteluista).
- Sisällytä roolileikkiin palvelusta toiseen ohjaamisen hetkiä – nämä ovat usein tilanteita, joissa lähisuhdeväkivallan uhrin putoavat palveluverkostosta.

➤ **Rakenne ja fasilitointi**

- Pidä roolileikit jäsennehtyinä:
 - Johdanto → Roolileikki → Käsittely
- Määritä taitavat fasilitaattorit ohjaamaan, keskeyttämään tai ohjaamaan tarvittaessa.
- Harkitse ”pysähdy ja pohdiskele” -tekniikoiden käyttöä intensiivisissä tilanteissa.

➤ **Eettinen kehys**

- Korosta, että kyseessä ei ole teatteri, vaan tavoitteena on ammatillinen kasvu.
- Vältä sensaatiohakuisuutta tai liioiteltua dramatisointia.
- Käytä inklusiivista kieltä (esim. kaikki uhrin eivät ole naisia, eikä kaikki väkivallan tekijät ole miehiä, vaikka sukupuolten väliset dynamiikat ovatkin merkityksellisiä).

➤ **Valinnainen: Tallennus tai havainnointi**

- Harkitse roolileikkien tallentamista koulutustarkoituksiin suostumuksella.
- Tai käytä tarkkailijoita, jotka kirjaavat ylös käyttäytymistä, vahvuuksia ja menetettyjä mahdollisuuksia skenaarion aikana.

4.5.2 Esimerkkiskenaariot

Tässä on muutamia esimerkkejä skenaarioista:

1. Tapaus ensiapupoliklinikalla

- Nainen saapuu ensiapuun ”vahingossa tapahtuneen kaatumisen” aiheuttamien vammojen vuoksi. Kumppani on paikalla.
- Lääketieteellisen henkilökunnan on tunnistettava merkit lähisuhdeväkivallasta ja koordinoitava toimiaan sosiaalityöntekijän tai poliisin kanssa.

2. Lapsen altistuminen lähisuhdeväkivallalle

- Poliisi saapuu paikalle lähisuhdeväkivaltatehtävän vuoksi; lapsi on nähnyt väkivallan.
- Velvollisuus toimia yhteistyössä lastensuojeluviranomaisten kanssa ja arvioida riski.

3. Oikeudelliset esteet

- Lähisuhdeväkivallan uhri hakee lähestymiskieltoa, mutta epäröi todistaa.
- Roolileikissä tutkitaan oikeusalan työntekijöiden ja asianajajien tukistrategioita.

4. Lähisuhdeväkivallan uhri, jolla on maahanmuuttajatausta

- Uhri pelkää käännytystä/karkotusta, jos väkivalta tulee viranomaisten tietoon.
- Sosiaalipalvelut, oikeusapu, poliisi ja tukijärjestö joutuvat toimimaan sensitiivisesti yhteistyössä.

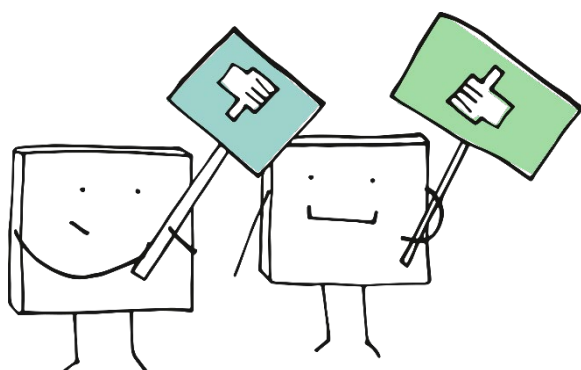
[Liitteessä 7.3](#) esitetään esimerkki roolileikkiskenaariosta: **”Suojelun ja pelon välillä”**. Tavoitteena on harjoitella traumatietoisia, yhteistyöhön perustuvia reagoititapoja tilanteissa, joissa lähisuhdeväkivallan uhri epäröi todistaa oikeudenkäynnissä, erityisesti lähestymiskielton saamiseksi. Osallistujat käsittelevät roolileikissä ammatillisia vastuita, uhrin autonomiaa ja monialaista tukea.

5. Koulutuksen arviointi

Arvioinnit ovat hyödyllisiä menetelmiä, joilla voidaan selvittää, kuinka tyytyväisiä osallistujat ovat koulutuksen sisältöön ja opetusmenetelmiin sekä oppimisympäristöön, ja mitata tietojen, osaamisen ja itseluottamuksen kasvua. Ne ovat välttämättömiä koulutuksen laadun parantamiseksi ja antavat tärkeää tietoa pitkällä aikavälillä.

Arvioinnit voidaan suorittaa yksittäisten työvaiheiden jälkeen, esimerkiksi moduulin lopussa tai useamman päivän koulutuksen päätteeksi päivän lopussa tai koko koulutuksen lopussa.

Lyhyitä arviointitoimia koulutuksen aikana voivat olla esimerkiksi post-it-lappujen kiinnittäminen yleisen tyytyväisyyden kartoittamiseksi (tarvittaessa lisättynä kirjallisilla

selityksillä), kunkin osallistujan lyhyt, 2–3 lauseen kuvaus valituista osioista siitä, mistä he pitivät, mitä oppivat tai mitä kokivat ongelmalliseksi, sekä päivän lopussa pidettävä loppukeskustelu, jossa kukin osallistuja kertoo lyhyesti, mistä kurssissa piti, mitä puuttui ja mitä voisi hyödyntää päivittäisessä työssä.

Toinen arviointivaihtoehto on jakaa osallistujille kirjallisia kyselylomakkeita tai suunnitella kyselyitä, jotka voidaan

toteuttaa verkossa. Painopiste voi olla erilaisissa näkökohdissa, kuten organisoinnissa ja ajanhallinnassa, aiheissa, tuloksissa, osallistujien osallistumisasteessa, mahdollisuudessa ilmaista kritiikkiä tai epäilyksiä tai muissa näkökohdissa. Yksi kyselylomakkeen osa tulisi kerätä sosioekonomisia tietoja, kuten ikä, sukupuoli, ammatti jne. Kyselylomakkeen täyttäminen ei saisi kestää yli 10–15 minuuttia. Kirjalliset kyselylomakkeet voivat sisältää avoimia kysymyksiä, jotta osallistajat voivat tarkentaa valitsemiaan vastauksia kommenteissa. Koska osallistajat vastaavat avoimiin kysymyksiin usein vastahakoisesti, niitä tulisi käyttää mahdollisimman vähän. Sen sijaan on suositeltavaa kerätä lopulliset kommentit palautekierroksella koulutuksen lopussa.

[Liitteessä 7.4](#) on esimerkkejä [koulutusta edeltävästä kyselylomakkeesta](#), [koulutuksen jälkeisestä kyselylomakkeesta](#) ja valinnaisesta [kyselystä koulutuksen sisällön muistamisesta](#). Niitä voidaan käyttää IMPROVE-koulutuslustoja materiaaleihin perustuvissa koulutuksissa. Kyselylomakkeet voidaan ladata Word-tiedostoina koulutuslustoistamme ja mukauttaa omiin tarpeisiin. [Koulutuksen sisällön muistamista koskeva kysely](#) toteutetaan yleensä 3–6 kuukautta koulutuksen jälkeen. Kokemuksen perusteella on kuitenkin havaittu, että vastausprosentti on melko alhainen (alle 15–20 %) ja että kyselyn järjestämiseen liittyvä työmäärä ei välttämättä ole tuloksen arvoista.

6. Muut koulutuskäsikirjat

Kaikki sektorit:

- **Ystävien ja perheen käsikirja (in English):** Tämä on käsikirja lähisuhdeväkivallan uhrien/selviytyjien ystäville, perheenjäsenille, naapureille ja työtovereille. Ystävien ja perheen käsikirja tarjoaa käytännön tukea ja tietoa kaikille, jotka ovat huolissaan läheisestään: <https://www.womensaid.org.uk/information-support/friends-and-family/>

Lääketieteen ala:

- **Lääketieteen alalle räätälöity pedagoginen käsikirja (in English):** [VIPROM-koulutusopas: https://viprom-cerv.eu/wp-content/uploads/2024/07/VIPROM_TTT-Handbook-English.pdf](https://viprom-cerv.eu/wp-content/uploads/2024/07/VIPROM_TTT-Handbook-English.pdf)
- **ICC VIPROM -käsikirja (in English):** Kulttuurienvälinen osaaminen lähisuhdeväkivallan kouluttajille: Käytännönläheinen käsikirja, joka on kehitetty osana VIPROM-hanketta. Paranna koulutustapaasi kulttuurienvälisen sensitiivisyyden ja osallistavien käytäntöjen avulla. **Lataa käsikirja täältä:** <https://eplus.uni-salzburg.at/obvusboa/download/pdf/11689053>

7. Liitteet

Liite 7.1 Kuinka luoda turvallinen ympäristö koulutuksille

Seuraavat ryhmäsäännöt on suunniteltu luomaan turvallinen, kunnioittava ja tehokas oppimisympäristö, kun käsitellään erittäin sensitiivisiä lähisuhdeväkivallan aiheita. Kouluttajat voivat valita säännöt, jotka vaikuttavat sopivimmilta heidän koulutuksensa kontekstiin ja mukauttaa ne tiettyyn ryhmään, tai tehdä ryhmän päätöksellä äänestys siitä, mitkä säännöt ovat tärkeimpiä, joihin ryhmä haluaa sitoutua.

➤ **Luottamuksellisuus on olennaista ja ehdottomasti välttämätöntä.**

Ryhmässä jaettu tieto pysyy ryhmässä. Tämä on ratkaisevan tärkeää luottamuksen ja avoimuuden varmistamiseksi.

➤ **Kuuntele aktiivisesti ja tunnusta muiden näkökulmat.**

Kuuntele keskeyttämättä, käytä nonverbaalisia viestejä osoittaaksesi ymmärrystä ja toista kuulemasi asiat sopivalla hetkellä.

➤ **Kunnioita erilaisia näkökulmia ja kokemuksia.**

Tunnusta, että jokaisella osallistujalla voi olla erilainen tausta ja erilaiset näkemykset, jotka ovat muotoutuneet heidän kokemustensa perusteella.

➤ **Ole tietoinen 'triggeröivistä' tekijöistä.**

Jakamasi sisältö voi olla emotionaalisesti haastavaa muille. Jos arvelet sisällön olevan liian haastavaa, tiivistä ensin lyhyesti se, mitä aiot jakaa, jotta muut voivat päättää, onko sisältö tarpeellinen ja pitäisikö se jakaa. Itsestä huolehtiminen työskennellessään lähisuhdeväkivaltatapauksen kanssa on erittäin tärkeää. Koulutuslustoan itseopiskelumoduuli 9 tarjoaa sinulle tietoa tästä ([poliisi](#)-, [terveys](#)-, [sosiaali](#)- ja [oikeusala](#)).

➤ **Vältä tuomitsevaa kielenkäyttöä.**

Käytä neutraaleja ja kunnioittavia sanoja, kun puhut sensitiivisistä aiheista, vaikka olisitkin eri mieltä.

➤ **Vältä yleistyksiä.**

Käytä "minä"-lauseita – puhu omasta kokemuksestasi sen sijaan, että yleistät muita.

➤ **Anna kaikille tilaa puhua.**

Anna jokaiselle mahdollisuus jakaa ajatuksensa ja vältä keskustelun hallitsemista.

➤ **Pysy ammattimaisessa roolissa.**

Pidä keskustelut koulutuksen sisällön kannalta merkityksellisinä.

➤ **Kunnioita keskustelujen aikarajoja.**

Pysy annetussa ajassa, jotta kaikilla on mahdollisuus osallistua.

➤ **Tue yhteistyöhenkistä ja kunnioittavaa ilmapiiriä.**

Kannustakaa toisia, jakakaa resursseja ja lähestykää keskusteluja tiimityön hengessä.

- **Ole tietoinen aiheiden mahdollisista emotionaalisista vaikutuksista sinuun henkilökohtaisesti.**

Tauot ovat sallittuja. Jos sinun on poistuttava hetkeksi, voit tehdä sen hiljaa ja palata takaisin, kun olet valmis.

- **Ilmoita, kun tarvitset tauon.**

Ilmoita, kun tauko tukee oppimisprosessiasi.

- **Pidä kiinni täsmällisyydestä.**

Palaa tauoista ajoissa, jotta ryhmän rytmi säilyy.

- **Käytä mobiililaitteita vain, kun se on koulutuksen kannalta merkityksellistä.**

Pidä puhelimet äänettömällä ja mieluiten kokonaan poissa keskittymisalueeltasi.

Liite 7.2 Erilaisten koulutusmenetelmien edut, sovellukset ja vaatimukset

Tässä liitteessä on yhteenveto eri koulutusmenetelmien eduista, sovelluksista ja vaatimuksista, joita voidaan käyttää lähisuhdeväkivallan koulutuksissa. [Asiakirja voidaan ladata myös koulutuslupalautalta](#), se on sama kaikille sektoreille.

Koulutusmenetelmä	Edut	Sovellukset	Vaatimukset
Aivoriihi	• luova ja stimuloiva tapa saada erilaisia näkökulmia tiettyyn aiheeseen	• osallistujia pyydetään esittämään mielleyhtymiään ja vastauksiaan tiettyyn kysymykseen tai käsitteeseen • aluksi kouluttaja kirjoittaa ne muistiin keskustelematta niistä • keräämisen jälkeen ryhmä alkaa yhdessä analysoida, jäsentää ja keskustella kerätyistä vastauksista	• kysymyksestä tai ongelmasta riippuen viisi tai kymmenen minuuttia voi jo riittää • kirjaa ratkaisut esimerkiksi moderointikortteihin tai fläppitaululle keskustelun tueksi
Keskustelut	• keskeinen menetelmä vuorovaikutteisessa ja osallistavassa oppimisessa • luo mahdollisuuden sisällyttää erilaisia näkökulmia, kokemuksia ja strategioita • lisää koulutuksen käytännön merkitystä	• kysymykset on suunniteltu sekä itseopiskelua että ryhmätyöskentelyä varten • kysymykset on tarkistettava ennen koulutusta • päättää, onko kysymyksiä mukautettava tai lisättävä, jotta tavoiteltu oppimisprosessi saavutetaan tietyn kohderyhmän kanssa	• varaa riittävästi aikaa pohdintaan • kouluttajan on oltava joustava ja reagoitava aiheisiin ja tietoihin, joihin hän ei ole valmistautunut

		• <i>miettiä etukäteen osallistujien mahdollisia vastauksia, jotta koulutuksessa voidaan käsitellä tärkeät asiat (vaikka ne eivät tulisikaan esiin keskustelussa)</i>	
Ryhmätyö	• <i>voi auttaa aktivoimaan useampia osallistujia</i> • <i>antaa tilaa niille, jotka eivät halua puhua suurissa ryhmissä</i> • <i>oppijoiden panokset, kuten esitykset, julisteet ja keskustelut, tarjoavat mahdollisuuksia aktiiviseen osallistumiseen ja auttavat vahvistamaan oppimista</i>	• <i>osallistujista ja käsiteltävistä aiheista riippuen ryhmät voivat työskennellä joko yksin tai kouluttajan tuella</i> • <i>ryhmiä voidaan pyytää nimittämään edustaja, joka esittelee ryhmätyön tulokset myöhemmin</i>	• <i>kouluttajan tehtävänä on sitten varmistaa, että aikaa ei ylitetä</i> • <i>auttaa kysymyksissä tai ongelmissa</i>
Tapausesimerkit	• <i>yhdistä kaksi menetelmää: itse tapausanalyysi ja siitä käytävä keskustelu</i> • <i>edistä kriittistä ajattelua ja ongelmanratkaisuta itoja</i> • <i>mahdollistavat päätösten tai arvioiden tekemisen ja ratkaisujen kehittämisen käytettävissä olevan tiedon perusteella</i>	• <i>osallistujat voivat laatia tarkempia kysymyksiä saadakseen lisätietoja</i> • <i>osallistujat voivat tunnistaa keskeiset päätökset tai arvioinnit, jotka on tehtävä</i> • <i>tapausesimerkkejä voidaan käyttää myös ryhmätyöskentelyssä tai roolileikeissä</i>	• <i>tehokkaat tapaukset perustuvat yleensä realistisiin skenaarioihin</i> • <i>Esittävät monimutkaisia, rakenteettomia ongelmia, jotka voivat sisältää triviaalia tai epäolennaista tietoa.</i> • <i>eivät usein sisällä kaikkia tietoa, joita</i>

	• <i>auttavat osallistujia siirtämään uutta tietoa käytäntöön</i>		<i>ammattilainen tarvitsee</i>
Roolileikki	• <i>aktiivinen oppimismenetelmä</i> • <i>antaa osallistujille mahdollisuuden tutkia realistisia tilanteita vuorovaikutuksessa muiden osallistujien kanssa turvallisessa ympäristössä</i> • <i>mahdollisuus oppia ja hahmottaa tilanteita muista näkökulmista</i> • <i>voidaan käyttää ammattitaidon kehittämiseen ja oppimisen siirtämiseen käytäntöön</i>	• <i>osallistujille voidaan antaa tarkat ohjeet siitä, miten heidän tulee käyttäytyä tai mitä heidän tulee sanoa</i> • <i>osallistujia voidaan pyytää toimimaan ja reagoimaan omalla tavallaan, riippuen harjoituksen vaatimuksista</i> • <i>esittää keskustelun tai vuorovaikutuksen toinen osapuoli</i> • <i>roolipelin jälkeen osallistujia pyydetään pohtimaan ja keskustelemaan vuorovaikutuksesta (esim. vaihtoehtoisista tavoista käsitellä tilannetta)</i> • <i>tarvittaessa roolileikki voidaan suorittaa uudelleen, ja siihen voidaan tehdä muutoksia pohdinnan ja keskustelujen tulosten perusteella</i>	• <i>turvallinen ympäristö, jossa osallistajat voivat omaksua roolinsa</i> • <i>Roolileikit vaativat aikaa (vähintään 20–30 minuuttia), mikä on otettava huomioon kurssiohjelman suunniteltaessa.</i>

Liite 7.3 Yleinen esimerkki sektorien välistä yhteistyötä koskevasta roolileikistä

[Word-asiakirja](#) ja vastaava [PDF-tiedosto](#) roolileikistä voidaan ladata [koulutusallustamme](#); se on sama kaikille sektoreille. Roolileikkiä tulee mukauttaa ja räätälöidä kunkin maan oikeusjärjestelmän mukaan ja osallistujien tarpeisiin.

Tavoitteet

Harjoitella traumatietoisia, yhteistyöhön perustuvia toimintatapoja tilanteissa, joissa uhri epärooi todistaa oikeudenkäynnissä, erityisesti lähestymiskiellon saamiseksi. Osallistujat käsittelevät ammatillisia vastuita, uhrin itsemääräämisoikeutta ja sektorien välistä tukea.

Kesto

- Roolileikki: 15–20 minuuttia
- Keskustelu: 20–30 minuuttia

OSALLISTUJAT (4 roolia):

1. Uhri – "Leila"
2. Tukipalvelun työntekijä tai sosiaalityöntekijä
3. Poliisi
4. Oikeusavustaja

TILANNEKUVA

Leila, 31, on kärsinyt vuosia psykologisesta väkivallasta, satunnaisesta fyysisestä väkivallasta ja entisen kumppaninsa ahdistelusta. Entinen kumppani on äskettäin ilmestynyt jälleen Leilan työpaikan ja kodin ulkopuolelle. Leila on tehnyt rikosilmoituksen, ja tukipalvelun työntekijä on kannustanut häntä hakemaan lähestymiskielloa. Leila tapaa oikeusavustajan aloittaakseen prosessin. Kun Leila saa tietää, että hänen on mahdollisesti todistettava oikeudessa, hän alkaa pelätä. Hän on huolissaan kustotoimista, lasten huoltajuuden menettämisestä ja siitä, ettei häntä uskota. Hän alkaa ilmaista epäilyksiä ja harkitsee hakemuksen peruuttamista.

ROOLIKUVAUKSET

Leila (lähisuhdeväkivallan uhri)

- Älykäs, varovainen, voipunut.
- Hänellä on kaksi pientä lasta.
- Häntä on manipuloitu emotionaalisesti uskomaan, että kukaan ei auta häntä.
- Pelkää oikeudenkäyntiä ja kosta.
- Epävarma siitä, kannattaako lähestymiskieltoon ryhtyminen riskin arvoista.
- Tarvitsee rohkaisua, turvallisuussuunnitelman ja päätösvallan.

Tukipalvelun työntekijä tai sosiaalityöntekijä

- Koulutettu traumatietoisessa hoidossa.
- Sinun tehtäväsi on tukea Leilaa henkisesti ja käytännön tasolla.
- Haluat voimaannuttaa häntä, et painostaa häntä.
- Tiedät, että oikeudellinen todistaminen on haastavaa, mutta uskot, että hänen turvallisuutensa riippuu siitä, että asia viedään eteenpäin.
- Yrität tasapainottaa realismia ja toivoa.

Poliisi

- Tuntee Leilan tapauksen taustan.
- Uskoo, että entinen kumppani aiheuttaa suuren riskin tilanteen eskaloitumisesta.
- Haluaa suojella Leilaa, mutta saattaa puhua tiukalla, menettelytapoja koskevalla kielellä.
- Pääsee käsiksi todisteisiin, kuten aiempien tapahtumien yhteydessä esitutkinnassa taltioituihin raportteihin, valokuviiin ja tekstiviesteihin.
- Ei saa ohittaa Leilan itsemääräämisoikeutta, vaikka olisi eri mieltä hänen epäröinnistään.

Oikeusavustaja

- Selittää, mitä laissa vaaditaan lähestymiskiellon saamiseksi.
- Selventää, että todistajanlausunto saattaa olla tarpeen, riippuen tapauksen vahvuudesta.
- Tasapainottaa oikeudelliset rajoitukset ja uhrikeskeisen edunvalvonnan.
- Sinun on selitettävä realistiset tulokset Leilalle lannistamatta häntä.

ROOLIPELIN KULKU (ehdotettu rakenne)

- ✓ Alkukohtaus (kaikki osallistujat yhteisessä kokouksessa)
- ✓ Oikeusaputoimisto
- ✓ Leila ilmaisee aluksi halukkuutensa, mutta alkaa perääntyä.
- ✓ Eskalointi
- ✓ Leila kuulee, että hänen on ehkä todistettava, ja hätääntyy.
- ✓ Hän tuo esiin pelkonsa kostotoimista, huoltajuuden menettämisestä ja siitä, ettei häntä uskota.
- ✓ Muiden reaktio
- ✓ Avustaja, tukipalvelun työntekijä tai sosiaalityöntekijä ja poliisi yrittävät rauhoittaa häntä ja tukea hänen itsemääräämisoikeuttaan.
- ✓ Avustaja selittää hänen oikeutensa ja vaihtoehdot, mukaan lukien mahdolliset todistajan suojelumekanismit (esim. videotodistaminen; huom. tämä voi vaihdella maittain).
- ✓ Päätöksentekohetki
- ✓ Leilan on päätettävä, jatkaako vai keskeyttääkö hän lähestymiskiellon hakuprosessin.
- ✓ Muiden toimijoiden on tuettava kumpakin päätöstä ilman pakottamista.

FASILITOIJAN OHJEET

Kysy roolileikin aikana tai sen jälkeen:

- Kuinka kukin ammattilainen tasapainotti tuen ja painostuksen?
- Puhuiko kukaan Leilan päälle tai tekikö kukaan oletuksia?
- Mikä sektorien välinen viestintä auttoi tai haittasi luottamuksen syntymistä?
- Mitä esteitä ilmeni (oikeudellisia, emotionaalisia, rakenteellisia)?
- Mitkä ovat muut kuin todistukselliset vaihtoehdot, jotka voivat tukea hänen tapaustaan?
- Miten sektorit voivat tehdä yhteistyötä Leilan turvallisuuden ja hallinnan tunteen lisäämiseksi?

TURVALLISUUSOHJEET

- Anna osallistujien "luopua" roolistaan, jos he ovat ahdistuneita.
- Tarjoa maadoitusharjoituksia tai lyhyt tauko, jos tunteet käyvät kuumina.
- Muistuta osallistujia, että tavoitteena on taitojen kehittäminen, ei täydellinen suoritus.

OHJAAJAN VINKIT

- Käytä lyhyitä ennakko-ohjeistuksia: anna jokaiselle osallistujalle hahmon yhteenveto.
- Keskustele jokaisen skenaarion jälkeen alalle tyypillisistä ja yhteisistä pohdinnoista.
- Vaihda rooleja istuntojen välillä, jotta osallistujat näkevät useita näkökulmia.

Liite 7.4 Koulutuksen arvioinnit

Liite 7.4.1 Koulutusta edeltävä kysely

Koulutusta edeltävän kyselylomakkeen [Word-tiedoston](#) voi ladata koulutuslustoistamme, joten se on helppo mukauttaa tarpeisiisi. Kyselylomake on sama kaikille sektoreille.

Osallistujille:

Käytä muutama minuutti tämän kyselylomakkeen täyttämiseen. Pohdintasi ovat erittäin arvokkaita, jotta voit valmistautua koulutukseen, ja ne auttavat meitä suunnittelemaan koulutuksen odotustesi ja tietojesi mukaisesti. Vastauksesi ovat nimettömiä.

Käytä 10 minuuttia koulutuksen laadun parantamiseen! Kiitos tuestasi!

1. Henkilökohtainen koodi

Luo **nimetön henkilökohtainen koodi**, jonka avulla voimme yhdistää vastauksesi eri vaiheissa paljastamatta henkilöllisyyttäsi.

Huomautus kouluttajille: Henkilökohtainen koodi tulee perustua ominaisuuksiin, joita organisaationne tai muut tahot, joille jaatte tietoja, eivät voi tunnistaa, mutta jotka pysyvät muuttumattomina (esim. äidin etunimen kolmas kirjain + syntymäkuukausi + postinumeron viimeinen numero jne. + suosikkivärin ensimmäinen kirjain jne.). Mukauta tämä esimerkki paikallisten lakien ja kulttuuristen vaatimusten mukaiseksi. Varmista, että vastausvaihtoehdot ei ole useita.

2. Demografiset tiedot

Huomautus kouluttajille: Valitse demografiset kysymykset paikallisten tietosuojavaatimusten mukaisesti ja kerää vain analysointiin tarvittavat tiedot. Löydät esimerkkejä kyselylomakkeesta, jota suositellaan käytettäväksi heti koulutuksen jälkeen.

3. Odotukset, aiempi tieto, haasteet

1. Tieto				
1.1 Arvioi nykyinä tietämyksesi tulevan koulutuksen aiheesta.				
☐ erittäin hyvä	☐ melko hyvä	☐ ei hyvä eikä heikko	☐ melko heikko	☐ erittäin heikko
<i>Muokkaa lomaketta koulutuksen painopisteen mukaan, esim. lähisuhdeväkivallan merkkien tunnistaminen, kommunikointi uhrien kanssa, riskinarviointi.</i>				
1.2 Arvioi nykyistä kykyäsi...				
☐ erittäin hyvä	☐ melko hyvä	☐ ei hyvä eikä heikko	☐ melko heikko	☐ erittäin heikko
2. Odotukset				

2.1 Mikä on yksi konkreettinen kysymys tai haaste, jonka toivot tämän koulutuksen auttavan sinua ratkaisemaan?

2.2 Mikä on toinen konkreettinen kysymys tai haaste, jonka toivot tämän koulutuksen auttavan sinua ratkaisemaan?

2.3 Mitkä ovat odotuksesi tämän koulutuksen hyödyistä ammatilliselle roolillesi?

☐ erittäin korkeat	☐ korkeat	☐ neutraali	☐ matalat	☐ erittäin matalat
---	----------------------------------	------------------------------------	----------------------------------	---

3 Lisäpalautetta

3.1 Mitkä ovat kaksi suurinta estettä, joita kohtaat tällä hetkellä ammatillisessa roolissasi käsitellessäsi tätä aihetta?

3.2 Mikä on yksi asia, jonka jo tiedät lähisuhdeväkivallasta ja joka mielestäsi on tärkeintä muiden ymmärtää?

3.3 Onko sinulla kommentteja tai ehdotuksia tähän koulutukseen liittyen?

Kiitos osallistumisestasi!

Oli ilo työskennellä kanssasi koulutuksessa.

Jos sinulla on kysyttävää, ota yhteyttä:

Liite 7.4.2 Koulutuksen jälkiarviointi

Koulutuksen jälkeisen kyselylomakkeen [Word-tiedoston](#) voi ladata koulutuslustoistamme, joten sitä on helppo muokata tarpeidenne mukaan. Kyselylomake on sama kaikille aloille.

Osallistujille:

Haluaisimme tietää, oletteko tyytyväisiä koulutuksen järjestelyihin ja sisältöön.

Käytä 10 minuuttia aikaa koulutuksen laadun parantamiseen!

Kiitos tuestanne!

1. Henkilökohtainen koodi

Luo **nimetön henkilökohtainen koodi**, jonka avulla voimme yhdistää vastauksesi eri vaiheissa paljastamatta henkilöllisyyttäsi.

Huomautus kouluttajille: Henkilökohtainen koodi tulee perustua ominaisuuksiin, joita organisaatiosi tai muut tahot, joille jaat tietoja, eivät voi tunnistaa, mutta jotka pysyvät muuttumattomina (esim. äidin etunimen kolmas kirjain + syntymäkuukausi + postinumeron viimeinen numero jne. + suosikkiväri ensimmäisen kirjaimen jne.). Mukauta tämä esimerkki paikallisten lakien ja kulttuuristen vaatimusten mukaiseksi. Varmista, että vastausvaihtoehtoja ei ole useita.

2. Demografiset tiedot

Huomautus kouluttajille: Valitse demografiset kysymykset paikallisten tietosuojavaatimusten mukaisesti ja kerää vain analysointiin välttämättömiä tietoja. Löydät esimerkkejä kyselylomakkeesta, jota suositellaan käytettäväksi tässä mallissa.

3. Sisältöä koskevat erityiskysymykset

1. Koulutuksen järjestäminen				
1.1 Pidin ennen koulutusta saamiani tietoja...				
☐ erittäin hyödyllisinä	☐ hyödyllisinä	☐ neutraaleina	☐ ei kovin hyödyllisinä	☐ ei lainkaan hyödyllisinä
1.2 Koulutuksen järjestelyt olivat mielestäni...				
☐ erittäin hyvät	☐ hyvät	☐ neutraali	☐ huonot	☐ erittäin huonot
1.3 Koulutuksen kesto ja aikataulu olivat ...				
☐ erittäin hyvät	☐ hyvät	☐ neutraali	☐ huonot	☐ erittäin huonot
1.4 Ryhmän kokoonpano oli ...				
☐ erittäin hyvä	☐ hyvä	☐ neutraali	☐ huono	☐ erittäin huono
2. Sisältö ja menetelmät				

2.1 Koulutuksen esitykset (kouluttajien luennot) olivat...				
☐ ymmärrettäviä	☐ suurelta osin ymmärrettäviä	☐ neutraaleja	☐ suurelta osin epäselviä	☐ aivan liian epäselviä
2.2 Harjoitusten tukeminen oli...				
☐ erittäin hyödyllistä	☐ hyödyllistä	☐ neutraali	☐ ei kovin hyödyllistä	☐ ei lainkaan hyödyllistä
2.3 Pidin koulutuksen keskustelua...				
☐ erittäin mielenkiintoisena	☐ mielenkiintoisena	☐ neutraali	☐ ei kovin mielenkiintoisena	☐ ei lainkaan mielenkiintoisena
2.4 Pidin koulutuksessa käytettyjä menetelmiä...				
☐ erittäin tehokkaina	☐ tehokkaina	☐ neutraali	☐ ei kovin tehokkaina	☐ ei lainkaan tehokkaina
2.5 Koulutuksen oppimateriaalien laatu oli...				
☐ erittäin korkea	☐ korkea	☐ neutraali	☐ heikko	☐ erittäin heikko
2.6 Liian paljon aikaa käytettiin:				
2.7 Liian vähän aikaa käytettiin:				
2.8 Koulutuksessa kaipaasin:				
3. Oppimistulokset				
3.1 Koulutus lisäsi tietoisuuttani lähisuhdeväkivallasta ilmiönä.				
☐ täysin samaa mieltä	☐ samaa mieltä	☐ neutraali	☐ eri mieltä	☐ täysin eri mieltä
3.2 Koulutus paransi kykyäni auttaa lähisuhdeväkivallan uhreja.				
☐ täysin samaa mieltä	☐ samaa mieltä	☐ neutraali	☐ eri mieltä	☐ täysin eri mieltä
3.3 Koulutus kannusti minua pohtimaan omia näkemyksiäni ja mahdollisia ennakkoluulojani lähisuhdeväkivaltaan liittyen.				
☐ täysin samaa mieltä	☐ samaa mieltä	☐ neutraali	☐ eri mieltä	☐ täysin eri mieltä
3.4 Koulutuksen oppimissisältö on (tulevaa) työtäni varten...				
☐ erittäin hyödyllinen	☐ hyödyllinen	☐ neutraali	☐ ei kovin hyödyllinen	☐ ei lainkaan hyödyllinen
4. Oman osallistumisen arviointi				
4.1 Mahdollisuuteni osallistua koulutukseen olivat...				

☐ täysin riittävät	☐ melko riittävät	☐ neutraalit	☐ melko riittämättömät	☐ täysin riittämättömät
4.2 Mahdollisuuteni hyödyntää omaa osaamistani olivat...				
☐ täysin riittävät	☐ melko riittävät	☐ neutraalit	☐ melko riittämättömät	☐ täysin riittämättömät
4.3 Mahdollisuuteni tuoda esiin epäilyksiäni, epävarmuuksiani ja kriittisiä huomautuksiani olivat...				
☐ täysin riittävät	☐ melko riittävät	☐ neutraalit	☐ melko riittämättömät	☐ täysin riittämättömät
5. Yleinen vaikutelma				
5.1 Yleinen vaikutelmani koulutuksesta on...				
☐ erittäin hyvä	☐ hyvä	☐ neutraali	☐ huono	☐ erittäin huono
5.2 Lisähuomautukset:				
6. Henkilökohtainen ja institutionaalinen tausta				
6.1 Syy koulutukseen osallistumiseen:				
6.2 Organisaationi asema:				
☐ valtiollinen tai kunnallinen instituutio	☐ NGO	☐ yksityinen organisaatio	☐ muu asema:	
6.3 Työskentelyala (useat vastaukset mahdollisia):				
☐ lainvalvonta	☐ terveydenhuolto	☐ sosiaalityö	☐ koulutus	
6.4 Työkokemus lähisuhdeväkivallan parissa (vuosina):				
☐ ei lainkaan	☐ 0–3 vuotta	☐ 3–6 vuotta	☐ yli 6 vuotta	
6.5 Jo saatu koulutus lähisuhdeväkivallasta				
☐ ei lainkaan	☐ muutaman tunnin	☐ muutaman päivän ajan	☐ muutaman viikon ajan tai enemmän	
6.6 Ammattiryhmä (useat vastaukset mahdollisia):				
☐ johto	☐ työntekijä	☐ opiskelija	☐ muu ammattiryhmä:	
6.7 Sukupuoli ja ikä:				
☐ nainen	☐ mies	☐ muu/en halua vastata	ikä:	

Kiitos osallistumisestasi!

Oli ilo työskennellä kanssasi koulutuksessa.

Jos sinulla on kysyttävää, ota yhteyttä:

Liite 7.4.3 Kysely oppimissisällön muistamisesta (valinnainen)

Tämän kyselyn [Word-tiedoston](#) voi ladata koulutusohjelmastamme, joten sitä on helppo muokata tarpeidenne mukaan. Kyselylomake on sama kaikille aloille.

Osallistujille:

Kiitos, että käytätte aikaa auttaaksenne meitä parantamaan koulutusohjelmaamme.

Tämä lyhyt seurantakysely auttaa meitä ymmärtämään, mitä tietoja, pohdintoja ja käytännön taitoja on jäänyt mieleen x kuukautta koulutuksen jälkeen ja onko sinulla ollut tilaisuuksia soveltaa niitä työssäsi. Vastauksesi ovat nimettömiä.

Käytä 10 minuuttia aikaa koulutuksen laadun parantamiseen! Kiitos paljon tuestasi!

1. Henkilökohtainen koodi

Luo **anonyymi henkilökohtainen koodi**, jonka avulla voimme yhdistää vastauksesi eri vaiheissa paljastamatta henkilöllisyyttäsi.

Huomautus kouluttajille: Henkilökohtainen koodi tulee perustua ominaisuuksiin, joita organisaatiosi tai muut tahot, joille jaat tietoja, eivät voi tunnistaa, mutta jotka pysyvät muuttumattomina (esim. äidin etunimen kolmas kirjain + syntymäkuukausi + postinumeron viimeinen numero jne. + suosikkiväri ensimmäinen kirjain jne.). Mukauta tämä esimerkki paikallisten lakien ja kulttuuristen vaatimusten mukaiseksi. Varmista, että vastausvaihtoehtoja ei ole useita.

2. Demografiset tiedot

Huomautus kouluttajille: Valitse väestötiedot, jotka täyttävät paikalliset tietosuojavaatimukset ja kerää vain analysointiin tarvittavia tietoja. Esimerkkejä löytyy kyselylomakkeesta, jota suositellaan käytettäväksi heti koulutuksen jälkeen ([liite 7.4.2](#)).

1. Mahdollisuus käyttää uusia taitojani ja tietojani lähisuhdeväkivallan alalla				
1.1 Koulutuksen jälkeen minulla on ollut tilaisuuksia soveltaa oppimaani työssäni (Huomautus kouluttajille: Laatikaa kyselylomake siten, että jos vastaus on "ei", osa 2 ohitetaan ja vastaaja ohjataan osaan 3).				
☐ kyllä	☐ ei			
2. Osaamisen siirtyminen käytäntöön [vain niille, jotka vastasivat kysymykseen 1.1 "kyllä"]				
2.1 Olen soveltanut koulutuksessa oppimiani tietoja ja taitoja työssäni.				
☐ täysin samaa mieltä	☐ samaa mieltä	☐ neutraali	☐ eri mieltä	☐ täysin eri mieltä
2.2 Olen käyttänyt koulutuksen sisältöä parantaakseni kykyäni auttaa lähisuhdeväkivallan uhreja.				
☐ täysin samaa mieltä	☐ samaa mieltä	☐ neutraali	☐ eri mieltä	☐ täysin eri mieltä
2.3 Olen jatkanut pohdintaa omista näkemyksistäni ja mahdollisista ennakkoaloistani lähisuhdeväkivaltaan liittyen.				

☐ täysin samaa mieltä	☐ samaa mieltä	☐ neutraali	☐ eri mieltä	☐ täysin eri mieltä
2.4 Koulutuksen sisältö on vaikuttanut siihen, miten suhtaudun työssäni haasteisiin.				
☐ täysin samaa mieltä	☐ samaa mieltä	☐ neutraali	☐ eri mieltä	☐ täysin eri mieltä
2.5 Työssäni hyödyllisimmäksi koulutuksen sisällöksi on osoittautunut				
2.6 Suurin este oppimani soveltamiselle on ollut:				
3. Oppimisen muistaminen				
3.1 Tärkein oivallus tai käsite, jonka muistan koulutuksesta, on:				
3.2 Koulutuksen jälkeen tietoisuuteni lähisuhdeväkivallasta on:				
☐ korkeampi	☐ suunnilleen sama	☐ heikompi		
3.3 Koulutuksen jälkeen kykyäni tukea lähisuhdeväkivallan uhreja on:				
☐ parantunut	☐ suunnilleen sama	☐ heikompi		
3.4 Minulla on uusia kysymyksiä tai aiheita, joita haluaisin tutkia tarkemmin:				
3.5 Kokonaiskuvani koulutuksesta nyt, kun siitä on kulunut jonkin verran aikaa, on				
☐ erittäin hyvä	☐ hyvä	☐ neutraali	☐ huono	☐ erittäin huono
3.6 Lisäkommentit				

Kiitos panoksestasi!

Odotamme innolla yhteistyötä kanssasi koulutuksessa.

Jos sinulla on kysyttävää, ota yhteyttä:

Liite 7.5 Lähisuhdeväkivallan koulutuksen valmisteluluettelo

Tämän tarkistuslistan [Word-tiedoston](#) voi ladata koulutuslustoistamme.

Luokka	Tarkistuslistan kohta	Suoritettu
Kouluttajan valmistautuminen	Tutustunut opetusmateriaaleihin ja sisältöön	☐
	Laatinut tarvittaessa henkilökohtaiset muistiinpanot	☐
	Varannut riittävästi aikaa valmistautumiseen	☐
	Varoitusmerkinnät suunniteltu	☐
	Kouluttajatiimille on annettu ohjeet eskaloitimenettelyistä	☐
	Oleellisten tukiorganisaatioiden yhteystietoluettelo valmiina	☐
	Osallistujille lähetetty tervetuloivotussähköposti (sisältää ennakkokyselyn)	☐
Laitteet ja materiaalit	Lisäresurssit (kuvat, videot) valmistettu	☐
<i>Koulutuspäivänä</i>	Kannettava tietokone, projektori ja internetyhteys tarkistettu	☐
	Valkotaulu, paperitaulu ja tussit saatavilla	☐
	Kirjoitusvälineet (liimat, kynät, värillinen pahvi, kiinnikkeet) valmiina	☐
	Kurssia varten järjestetyt huonekalut (esim. puolikaari tai Π)	☐
Koulutustila	Riittävä tila ryhmätyöskentelyä ja roolileikkejä varten (esim. 35 m ² 12 koulutettavaa varten)	☐
	Poissaolon aikana hoidettavat työtehtävät	☐
	Sopiva ajankohta (ei lounasaikaan jne.)	☐
	IT:n toiminta ja asetukset tarkastettu (ja mahdollisesti osoitettu jollekin vastuuhenkilölle)	☐
<i>Koulutuspäivänä</i>	Saapuminen paikalle 1 tunti ennen valmistelua	☐
	Testaa laitteiden toimivuus	☐
	Materiaalit järjestetty ja käyttövalmiina	☐
	Tukiresurssit (tukipuhelinnumerot, esitteet) näkyvällä paikalla	☐
	Arviointilomake/linkki valmiina	☐
	Paikan teknisen tuen yhteystiedot hankittu	☐
	Valaistus ja lämpötila tarkistettu	☐
	Tauko- ja lounasjärjestelyt vahvistettu	☐
	Hiljainen huone järjestetty	☐
	WC-tilat paikannettu ja tarkistettu	☐
	Osallistujien tervehtiminen ja toivottaminen tervetulleiksi saapumisen yhteydessä	☐